

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre 48 kor.
Fél évre 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy hóra 4 kor.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI LAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasúti pályaudvar.
TELEFON-SZÁM: 567.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
Közei főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, október 13.

„Félre az útból!”

Tülekedésnek a zaja hallatszik a politika színterén. Új legények érkeztek, akik sippal-dobbal verbuváló szavakkal kérnek helyet a hatalom márványoszlopai alatt. Sőt — nem is annyira kérnek, mint inkább követelnek. Könyökkel és ököllel dolgoznak. Jelszavuk: Félre az útból!

Félre mindenki, aki nem velük tart s nem az ő u. n. radikális elveiket vallja. Tekintet nélkül arra, hogy mit tett és mit áldozott nemzetért, pusztuljon mindenki, aki nem azonosítja magát az új korszak törtetőivel. Térjen ki robogó kocsijuk elől, vagy feküdjék annak kerekai alá, aki elég vakmerő még mindig gyönyörű eszményként tiszteli a hazát és a nemzet fogalmát.

A politikának ez új vandáljai gyűjtenek most hadsereget, hogy elpusztítsák a magyar fejlődésnek ezer éves munkáját. Az a törekvésük, hogy kő-kövére ne maradjon abból, amit magyar nemzedékek teremtettek s egy felfordult világ romjain építsék fel hazug jelszavaiknak Kártyavárait.

Kik ezek a vakmerő politikai köpenyegforgatók? Egy elnyomott népréteg tör fel talán bennük és állnak? Jogaiktól megfosztott népek sirnak a szavaikban? Egy pillanatra sem szabad ezt elhinni senkinek. Aki a radikális vezérkar holnapi aradi verbunkosán végig tekint, nem is fog felülni ennek egy pillanatra sem. Vérszemet kapott nemzetiségi agitátorok társaságában hadimilliomosok vonultak fel, hogy a magyar demokráciának igéit ajkukra vegyék. Azzal a demokráciával kérkedjenek, amelyhez semmi közük, amely végtelen távol áll gondolkozásmódjuktól és világielfogásuktól. Mi terelte őket a radikálisok táborába? A hadimilliomosokat — a hadimilliók sorsa. A vérből született aranyakat akarják biztosítani. Ott álltak a véres felhőkből szakadó arany esőkben s most azt remélik, hogy a radikális táborban lemosásuk vagyonukról a hadimilliók konjunktúrás bélyegét, hogy a hangozsan kiabálók között elfelejtik majd nekik vagyonuk eredetét s a szélsőségek vörös sipkája alatt nem fogja keresni senki őket.

Ezek az urak s ezeknek vezérei kiáltják most: Félre az útból! Azokra a politikusokra, kik a nemzet javait sem a háboru súlyos éve alatt, sem évtizedek óta elkötyavetyélni nem engedték, szerintük nincs többé szükség s máglyára azokkal az igazságokkal, melyek az ezeréves Magyarországnak támasztó pillérei voltak. Szövetkezniük céljaik elérésére az örök döggel is, ha lehetne, de ennek hiányában megelégszenek más — rossz szellemekkel is.

A nemzetiségi agitátorok gárdája talált meleg otthonra a radikálisok házában. Ne értsen bennünket félre senki. Mi — a magyarság jogainak féltékeny őrzői — lelünk egész melegséggel öleljük magunkhoz mindazokat a nem-

zetiségeket, akik hazánk földjén laknak s az új Magyarország kiépítésének munkájában velünk osztozkodni akarnak. ~~Amik~~ a magyar állam testében nem óhajtanak külön államot alkotni, hanem kezünket fogva készek velünk egy boldogabb jövő útjain haladni. A nép: a román, a tót, a szerb ezt akarja, ~~nincsenek~~ szeparatistikus törekvései, sem hatalmi ambíciói; ilyeneket csak azok hordanak szívükben, akik nemzetiségi eszméből és politikából üzletet csináltak. Az agitátor urak: népüknek rossz szellemei, most ott vannak a radikális táborban s együtt kiáltják az új törtetőikkel: — Félre az útból! Pusztuljanak a fórumról azok a magyar államférfiak, akik az agitátor-üzelmeknek gátat vetettek, akik nem engedték, hogy a román, szerb és tót nép ez urak üzleti céljainak áldozata legyen. A magyarságnak ez oszlopait ki kell vágni, hogy helyükre a Goldisok s a hadimilliók szagától mámoros áldemokraták tele-

pedhessenek. Azért kellene cserben hagyni Tiszának, Andrásynak, Apponyinak a magyar eszményeket, hogy az ifjú stréberek, agg hadimilliomosok és gyűlölködő agitátorok szabadon garázdálkodhassanak az új Magyarországnak.

Kinek kell az ilyen szövetkezés? A fajunkat gyűlölni, földünkre éhes ellenségnek talán, de nekünk magyaroknak semmi szükségünk sincs arra, hogy utópisztikus célokért megtagadjuk véreinket, szent eszményeinket s olyan terített asztalt csináljunk a magyar földből, a mely mellett csak mi maradunk éhesen s nekünk dobálják a koldus falatokat.

A hangoz álszenteskedésnek azonban nincs jövője. Ideig-óráig büntetlenül sérthetik a magyarság alvó érzéseit, de az öntudatra ébredt új magyar akarat saját jelszavukkal fogja elsöpörni őket:

— Félre az útból!

A német kormány válasza.

(Németország hajlandó kiűriteni a megszállott területeket.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: A Magyar Távirati Irodának jelentik Berlinből október 12-én. A német kormányának Wilson elnökhöz intézett válaszában egyrésze a következőképen hangzik: Az Amerikai Egyesült-Államok elnökének kérdéseire válaszolva a német kormány kijelenti a következőket:

A német kormány elfogadta azokat a feltételeket, amelyekre Wilson elnök január 8-iki és későbbi nyilatkozatában mint a tartós jogi béke alapjait fektette le. A megkezdendő megbeszéléseknek célja tehát csupán az volna, hogy e feltételek alkalmazásának gyakorlati részleteiről megegyezésre jussunk. A német kormány feltételezi azt, hogy az Egyesült-Államokkal szövetséges kormányok is Wilson elnök nyilatkozatának alapjára helyezkednek. A német kormány az osztrák-magyar kormányval egyetértésben késznek jelenti ki magát arra, hogy a fegyverszünet elérése végett az elnök kiűritési javaslatának megfeleljen. Az elnököt megbizzza azon vegyes bizottság összeállításának kezdeményezésével melynek feladata lenne a kiűritéshez megkívánt egyezmények létrehozása. A mostani német kormány, mely a béke lépéséért felelős, tárgyalások útján és a birodalmi ülés nagy többségével egyetértően alakult, minden cselekményében a többség akaratára támaszkodva, a birodalmi kancellár a német kormány és a német nép nevében beszélt. Berlin, 1918 október 12. Dr. Solf külügyi államtitkár.

Bécsből jelentik: A Berliner Tageblattnak táviratozzák Geniből: Párisi jelentés szerint a kamara külügyi bizottsága vizsgálat tárgyává tette Wilson javaslatát és azt jóváhagyta. Számítanak azonban arra, hogy a francia kormány nem fog olyan fegyverszünetet elfogadni, amely nem tartalmaz olyan kezességet, aminőre az entente győzelmes fegyvereinek igényük lehet Németországgal szemben.

Bécsből jelentik: A Daily Telegraph szerint Lansdowne lord hosszabb tanácskozást folytatott Lloyd-George miniszterelnökkel. Politikai körökben úgy tudják, hogy e tanácskozások a német békeajánlat körül mozogtak.

Londonból jelenti a Reuter-ügynökség: Tegnap az amerikai újságírók tiszteletére Londonban adott reggeli *Balfour* beszédet mondott. A helyzetnek a legutóbbi hat havában történt drámai megváltozásából indul ki és kijelentette, hogy Németország csak alkotmányát igyekszik megváltoztatni, érzelmi világát nem. Mi, mondotta Balfour, igazságos

békére törekszünk, azonban igazságos békét nem könnyű kötni. A németek most az ellenfelek közötti féltékenységre és egyenetlenségre számítanak. Sohasem volt még számítás felületesebb.

Berlinből jelentik: A konzervatív lapok a következő közleményt tették közzé: A birodalmi gyűlés német konzervatív pártja a következő nyilatkozatban állapodott meg a Wilson válaszára vonatkozó tárgyalásokról:

Hadseregeink még most is mélyen benn állanak az ellenség földjén. A megszállott területek kiűritése a tisztességes béke és a birodalom területének biztosítása előtt végzetessé válhat. A német területről való lemondás nem egyezik meg a német becsülettel. A nemzet széles körű várja vele együtt a kormányt az azt a nyilatkozatát, hogy ehhez szigorúan ragaszkodik. A német nép elhatározza, hogy a hazát szent földjét a végtelenségig védelmezni fogja.

Magyarországban nincsenek szepteratisztikus törekvések.

(Az Aradi Közlöny budapesti munkatársa előtt nyilatkoznak a románok és a tót-ság vezetői. — A tótok erőiesen tiltakoznak a csehek követeléseivel szemben. — A románok föderatív államalakulást kívánnak.)

(Budapesti munkatársunktól.) A magyar belpolitikában e pillanathban a legaktuálisabb kérdés a nemzetiségi probléma. Wilson ismeretes 14 pontja a népek önrendelkezési jogáról szól és mivel ebből az következik, hogy a Magyarországon élő nemzetiségek maguk fognak dönteni jövő sorsukat illetően. Elsőrangú érdek meg tudni, hogy a nemzetiségek vezetői miként vélekednek Magyarország jövő sorsáról és saját nemzetiségeik magatartásáról.

Hogy ezt megtudjam, azokhoz a nemzetiségi politikusokhoz fordultam, akikről előre sejtettem, hogy őszinte nyilatkozatot tesznek előttem. A románok közül a Maniu Gyula dr. vezetése alatt álló Román Nemzeti Komité egyetlen Budapesten élő tagját, Erdélyi János dr. ügyvédet kerestem fel. A tót kérdésben pedig a Slovenske Noviny című egyetlen tót napilap felelős szerkesztőjét Csecsoika Károlyt szólaltattam meg. A Slovenske Noviny harmincezer példányban jelenik meg, rotációson készül és a tótság körében igen nagy népszerűségnek és elterjedtségnek örvend.

Minden kommentár nélkül adom a fentnevezetti urak nyilatkozatait.

(A románok követeléséről.)

Erdélyi János dr. ur a következőket mondotta, miközben alaposan megfontolt minden egyes szót;

— Mindenekelőtt kijelentem azt, hogy az én nyilatkozatom a magánemberé. Se a román nemzetnek, se a román nemzeti komitének nevében nyilatkozni jogosítva nem vagyok. Mint már kifejtettem, ebben a kérdésben teljes jogerővel és teljes politikai hatállyal nyilatkozni, véleményemről beszélni csak a Nemzeti Komité van hivatva.

— Mint magánember, az én subjektív véleményem alapján kijelenthetem azt, hogy a román nemzetnek e pillanatban szepteratisztikus törekvése nincsenek. A román nemzet azonban a békejavaslatnak megfelelően, a Wilson által felállított önrendelkezési jog alapján áll. Önrendelkezési jogát a román nemzet minden mellék-magyarizációval mentesen úgy fogja fel, amint ezt a szavak, a maguk egyszerű, félremagyarázást nem tűrő értelmükben jelentik. Az én véleményem szerint a román nemzet nem tartja kizártnak a lehetőségét annak, hogy ez az önrendelkezési jog a magyar állam keretein belül teljes érvényesülést nyerjen és ezt az érvényesülést abban véli megtalálhatónak, hogy a jelenlegi, a sovinizmus és a renegatizmus által táplált szepteratisztikus állami szervezet helyébe teljesen demokratikus, föderatív államalakulat lép, az Észak-amerikai Egyesült Államok mintájára. Ha e véleményem nem csal, hogy tudniillik az önrendelkezési jog a mai keretekben is teljes érvényesülést nyerhet, feltétlenül kívánatosnak tartom a tárgyalások azonnali megkezdését és pedig a román nemzetnek ezidőszerint egyedül hivatott és már Tisza István gróf által is elismert képviselővel, a Román Nemzeti Komitével.

— Kívánatosnak tartom a tárgyalások alapján mindazt reális valósággá is tenni, amit az önrendelkezési jog magában foglal és pedig akképpen, hogy a béketárgyalások idején élő valóság legyen mindaz, amit a román nemzet az önrendelkezési jog alapján jogosan követel; nehogy az örösi horderejű kérdés megoldását helyettünk mások végezzék el. A béketárgyalások idejére reális valósággá kell lenni mindannak, amit a román nemzet nemzeti léte, anyagi és kulturális előrehaladása és ennek biztonsága szempontjából követel azért, mert mindent, amiben megállapodunk a föld összes hatalmainak garanciái alá kívánjuk helyezni, miután nem bíznunk azokban, akik a román ezredek bámulatos hősiességét, Magyarországot ontott véruket, és Magyarországot teljesített szolgálataikat a román iskolákban tömeges kisajátításával, a tulajdonjogunk elkobzásával honorálják. Mert a tulajdonjog elkobzása az, ha például Munteján Av-

rán kolozsmegyei románoknak nem engedi meg a kormány, hogy a szomszédja házáat megvegye azért, mert a saját háza összedőlt.

Megkérdeztem az ügyvéd urtól, hallott-e már arról a kívánságról, amely úgy szól, hogy egy román politikus a magyar kormányban miniszterként miniszter legyen részt.

E kérdésemre ezt a feleletet kaptam:

— Erről nincs szó, mert hiszen a román nemzet hivatott képviselőnek, a Nemzeti Komitének nem volt alkalmát ebben a kérdésben eddig állást foglalni, miután a Komité tagjainak legnagyobb része a harctéren van és a román közvélemény a román Nemzeti Komité után indul. Különben is ez a kérdés már a magyar állam új, demokratikus és föderatív alapon való újjászervezésének keretébe tartozik, amely kérdés csak most válik aktuálissá.

Végül még azt kérdeztem meg, hogy a jövőben miképpen kívánnak együtt élni a románok az erdélyi magyarokkal.

— Mindenekelőtt hangsúlyoznom kell azt, — felelte erre a Komité tagja — hogy a románok azon a területen, amelyen él, kompakt tömegekben áll és még kompaktabb tömegekben éltek 67-ig, amely időtől kezdve nagymértékű telepítésekkel iparkodtak a mindenkori kormányok a román nép kompaktágát megszakítani. Ennek ellenére az én véleményem szerint, éppen mert az önrendelkezési jog alapján állunk, a minoritásban lévő lakosság érdekeit is szolgálni fogjuk.

Erdélyi János dr. nyilatkozatát szövegszerűen úgy tesszük közzé, ahogy budapesti tudóstónknak tollba mondta. A román nemzeti komité egyetlen budapesti tagja azonban szándékos közjogi tévedéseket követ el. Magyarországon csak egy nemzet van: a magyar nemzet. A románok Magyarország határain belül csak nemzetiséget képeznek. A román nemzet ott kezdődik Predeal körül, ahol hazánk határai véget érnek.

Rá kell mutatni továbbá Erdélyi dr. nyilatkozatának ama passzusára is, hogy a románoknak „e pillanatban” szepteratisztikus törekvéseik nincsenek. A román komité tagja célszerűnek látja hangsúlyozni, hogy: e pillanatban... Mert a következő pillanathoz már nem áll jól. Nos mi Erdélyi dr. nélkül is meg vagyunk győződve, hogy a közöttünk élő jóra való, derek román nép, mely az „elnyomatást” se politikailag, se gazdaságilag nem érz: Magyarországtól soha elszakadni nem kíván. De arról nem vagyunk meggyőződve, hogy az üzlethöz és érvényesüléshez politizáló agitátorok érdeke holnap, vagy holnapután alájuk nem gyűjtja ezt a tüzcsovárt.

(A tótokat egy világ választja el a csehektől.)

Csecsoika Károly, a Slovenske Noviny felelős szerkesztője ezeket mondotta:

— A magyarországi tótságnak nem voltak és nincsenek szepteratisztikus törekvése, a tótok közül senki soha nem gondolt arra, hogy Magyarországtól elszakadjon. Még az úgynevezett radikális vezetők sem gondolnak erre, legkevésbé pedig a nép. Az esetben, ha népszavazást rendelnének el, még akkor is a legerélyesebben tiltakoznának az ilyen tervek ellen. A magyarországi tótokat a csehektől elválasztja a nyelv, elválasztják a szokások és elválasztja az a gazdasági érdek, amely egyenesen kötelességévé teszi a tótságnak, hogy a csehek gazdasági letiprása ellen tiltakozzanak. A múlt század közepéig talán azonos volt az irodalmi nyelvünk, amely nem volt sem cseh, sem tót, akkor azonban szakadás állott be és ma a tótság irodalmi nyelve is más.

— A tótokat egy egész világ választja el a csehektől. Éppen ezért tiltakozunk a csehek követeléseivel szemben és a népek önrendelkezési jogára való hivatkozással azt mondjuk, hogy ha a tótság jövő magatartását és hovatartozandóságát illetően kell döntenünk, akkor e tekintetben nem

a csehek, hanem a tótok vannak hivatva határozni és véleményünk mondandó. A tótság megmutatta 48-ban és megmutatta a mostani világháború alatt, hogy mennyire hű fia a magyar államnak. A tizenhatodik beszercebányai, a tizenharmadik nyitrai honvédeztettek, a harmincegyedik kassai, a hetvenkettedik pozsonyi, a hetvenegyedik trencsényi és a huszonötödik losonci közös ezredek tóttjai vitézeknek bizonyultak a harctéren. És a mennyire hű fia a hazának, annyira hű fia Magyarországnak minden tót. A tót-cseh brigád, tót-cseh propaganda, a tót-cseh köztársaság mindig csak cseh törekvés, ehhez a magyarországi tótoknak semmi közük nincs, semmi közük nem volt és ha akadnak külföldön egy-egy tót, aki ezekkel a törekvésekkel azonosította magát, akkor az mindig a magyarországi tótok érdekeivel és azok felfogásával ellentétben a cseh és a külföldi propaganda hatása alatt cselekedett.

— A csehek törekvése az volt mindig, hogy a nemzeti propaganda ürügye alatt közgazdaságilag kizsákmányolják a tót nemzetet, ezt tették Amerikában is, ahol a begratolt szegény tótok milliókat veszettek a csődbe jutott cseh pénzüntézeteknél. Semmi kedvünk nincs ahhoz, hogy a cseheknek beugorjunk, ellenben a legerélyesebben tiltakozunk a csehek jogosulatlan követeléseivel szemben.

Megkérdeztem a szerkesztő urtól ezután, hogy a népek önrendelkezési jogának alapján minő kívánságai vannak a tót nemzetnek.

— E kérdésben nem döntöttünk még, Dula Máté össze akart ugyan hívni egy értekezletet, amelyen megformulálták volna kívánságainkat, azonban ezt a tanácskozást nem tartották meg, de valószínű, hogy a közeljövőben e kérdések tisztázására is sor kerül.

Ez az erőiesen nyilatkozó a mesterségesen csinált tót kérdést sok tekintetben megvilágítja.

Oszták pártvezérek a királynál.

(„Nemzeti államokat kell létesíteni.”)

Bécsből jelentik: Az oszták válság szempontjából döntő jelentőségű kihallgatások a császárnál ma mentek végbe. Alig van az oszták képviselőháznak jelentékenyebb pártvezére, aki ma ne járult volna az uralkodó elé. A képviselők megérkezésük után az uralkodó által rendelkezésükre bocsátott villába vonultak, ahonnan azután autókon mentek a császár tartózkodási helyére. Előbb a Reichsrath küldöttsége jelent meg a király előtt.

Az államférfiakat a felség csoportosan fogadta, alkalmat adván nekik, hogy részletesen fejtsek ki véleményüket Wilson pontjainak gyakorlati megvalósítása és ezeknek a kettős monarchia szempontjából való alkalmazása kérdésében. A beszélgetés során Korosec az uralkodó előtt szóba hozta a szerajevói tartózkodást és élénk szavakban kelt ki Tisza István gróf ottani szereplése ellen.

Tusard képviselő azt fejtette, hogy haladéktalanul nemzeti államokat kell létesíteni. Sztanek rátért Wekerle tegnapi beszédére. Csodálatos, mondotta, hogy Wekerle olyan ellenséges hangon nyilatkozott Ausztria föderalizálásáról. Korosec a délszláv állam megalkotásának szükségességét hangoztatta.

Az urak háza pártvezérei járultak ezután öfelsége elé, majd a német nemzeti képviselők, a csehek, a keresztényszocialisták, lengyelek, délszlávok, az ukránok stb. következtek.

TÖBB, MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapi számában: Vevők—eladók, alkalmazottat keresők és alkalmazottak egymásra találnak az Aradi Közlöny apróhirdetéseitől.

Spanyol-nátha miatt bezárt patika.

(Gyógyszorészek megbetegedése. — Október 20-ig zárva maradtak az iskolák.)

A spanyol-influenza legfőkétebb dühöngése alatt nyugtalanító esemény történt ma. Délben Arad legrégebbi gyógyszertárát, amely Ring Lajos tulajdona, be kellett zárni, mert a gyógyszertár segédje és maga Ring Lajos is spanyol-influenzában megbetegedett. A Vojtek Kálmán-féle gyógyszertárban is kritikus a helyzet. A gyógyszertár gondnoka ma ugyancsak spanyol-influenzában megbetegedett s a gyógyszertár most vezető nélkül van. Hajós Árpád gyógyszertárának segédje ma délben hirtelen rosszul lett, megállapították rajta a spanyol-influenzát s a gyógyszerész-segéd kénytelen volt ágyba feküdni. Maga Hajós Árpád is rosszul érzi magát.

A helyzet tehát az, hogy egy gyógyszertárt már bezártak, két másik gyógyszertárra pedig ugyanez a sors vár, ha idejében nem érkezik segítség. A város kötelessége, hogy a közönség érdekében haladéktalanul intézkedjék. Budapesten úgy segítettek a gyógyszerész hiányon, hogy a katonaságtól kértek okleveles gyógyszerészeket. Arad város vezetőségének tehát az a feladata, hogy sürgős előterjesztést tegyen a temesvári katonai parancsnokságnak aziránt, hogy az aradi gyógyszertárakhoz vezényeljen ki katonai gyógyszerészeket, mert Arad gyógyszertár nélkül marad a legveszedelmesebb járvány idején.

Az egészségügyi bizottság ma délután 5 órakor ülést tartott Tisch Mór dr. elnöklésével, amelyen a főorvos azt indítványozta, hogy tekintettel a spanyol-nátha járványszerű, veszedelmes terjedésére, az összes iskolákat tartásuk zárva ujból 5 napra, vagyis október 20-ig bezárolag. A bizottság úgy határozott.

Tisch dr. elmondotta, hogy a belvárosban már két hete terjed a járvány, most már a külvárosban is, különösen Cláiban ölt nagyobb mérvet a spanyol-nátha. Különösen a pincelakások nedves levegője segített elő a betegség

tova terjedését, amiért is az orvos, ha ilyen beteget talál, azokat a járvány-kórházba küldi. A betegség mind a mellett gyenge fejlődésű és nem minden esetben áll be komplikáció. A spanyol-nátha tova terjedését csakis úgy akadályozhatjuk meg, — mondotta — hogy ha erélyes intézkedéseket teszünk és ezt úgy érhetjük el legjobban, hogy ha járvány-bizottsággá alakulunk át.

Leitner Ernő dr.: Helyeslem a főorvos ur véleményét és én is amellett vagyok, hogy alakuljunk át járvány-bizottsággá, amely esetben olyan intézkedési hatalom volna kezünkben, amilyennel, mint egészségügyi bizottság, nem rendelkezünk. Az ügyet most már a legkomolyabban kell vennünk, mert a járvány mindinkább terjed, a halálozások száma napról-napra nagyobb mérvet ölt. A kenyérkeresők mindinkább kevesebben lesznek, ami nagy hátrány az ország gazdasági helyzetére. Mint járvány bizottság első feladatunk lenne a csoportosulásokat megakadályozni. A színházat, mozikat, templomokat, ahol az emberek nagyobb számban jönnek össze, nem lehet bezárni. Ellenben nagyobb óvatosságra kell inteni a közönséget. Itt vannak a vállalatok. Ismételtelen kijelentem, hogy csak mint járvány-bizottság érhetünk el pozitív eredményt.

Az elnök ezután a járványbizottsággá való átalakulást szavazásra bocsította, a minék az lett az eredménye, hogy az indítványt elvetették.

Ezután az értekezlet elhatározta, hogy felkéri a polgármestert, rendelje el a mozikban, hogy naponta csak két előadás legyen és csak minden második sorba ülhessen a közönség.

Állandó a panasz a bérkocsisok ellen, akik nem akarnak fuvar vállalni, vagy csak túl magas árért. Felkéri a polgármestert, hogy az összes orvosok részére biztosítson reggel 6 órától 12-ig bérkocsikat.

VAROS ES MEGYE.

Aradmegye liztkontingensét fölemelték.

(Arad liztkontingense a régi marad. — Tavasszal vissza jön a kukoricaliszt.)

(Budapesti munkatársunktól.) Az Országos Közélelmezési Hivatalban most állapították meg azt a liztmennyiséget, amelyet az október tizenötödikétől november tizenötödikéig járó időre az egyes törvényhatóságoknak kiutalnak. A közlelmezési hivatal közben átrvidiálta az egyes városok és vármegyék ellátatlanjainak listáját és ez a revízió azzal az eredménnyel járt, hogy több helyütt a kontingenst lényegesen leszállították. Nagyváradon például öt vagonnal csökkentették a kontingenst, vannak pedig vármegyék, amelyek a felét sem kapják annak, amit a múlt hónapban kaptak.

Arad részére változatlanul hagyták a múlt hónapban megállapított mennyiséget és a város ezuttal is harmincöt vagon liztchez jut.

Aradmegye kontingensét husz vagonról negyves vagonra emelték fel. Eme intézkedés oka iránt érdeklődve, a közlelmezési hivaltaltól a következő felvilágosítást kaptam:

— **Aradmegye az ország legbecsületesebb törvényhatósága.** Két hónappal ezelőtt maga jelentette be, hogy megtakarított készletei vannak. A megtakarított készleteket persze mi betudtuk a kontingensbe és ezért utaltunk

ki a részére a múlt hónapban kevesebbet. — Most, hogy a megtakarított készletek elfogytak, a vármegye ismét megkapja régi kontingensét.

Tudósításommal kapcsolatban közölöm az Aradi Közlöny szerkesztőségével azt az információt is, hogy bár ezidőszent nincsen szó tengeriliztról, nincs kizárva, hogy a tavasszal erre is sor kerül. Ha ez megtörténik, akkor is Arad részére lényegesen kevesebb liztet fogunk kiutalni, mint ama törvényhatóságokra, ahol a lakosság békeldőben is kenyérliztiből készítette kenyerét.

Városatya választások. Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1918. évi október hó 23-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak sorrendje: 1. Polgármester havi jelentése. 2. U. a. előterjesztése az időközben a II. és III. választókerületben üresedésbe jött törvényhatósági bizottsági tagsági helynek választás utján leendő betöltése tárgyában. 3. Arad sz. kir. város főispányának átírata, hogy dr. Vajda Iván aradi ügyvédet városi lizttelebéli ügyésszé / kinevezte. 4. Szabados József kérvénye a néhai Széchenyi Kázmér és neje Lavatka Irma sirja gondozására tett alapítványnak elfogadása iránt. 5. Az aradi egy és kétfogatu bérkocsi tulajdonosok kérvénye a bérkocsi viteldijak felemelése tárgyában.

Szardán összehívás a képviselőház.

(A függetlenségi pártok egymás ellen.)

Budapestről jelentik: A függetlenségi és 48-as párt, mint ismeretes, elhatározta, hogy a fontos kül- és belpolitikai eseményekre való tekintettel a Ház összehívását kéri a képviselőház elnökségétől. A kérést, amelyet 61 képviselő irt alá, ma délután adták át Simonsits Elemér alelnöknek. Simonsits átvette az ülés összehívását kéri ívet, megállapította, hogy ez megfelel a házszabályoknak, ezért szabályszerűen négy napon belül össze kell hívni a Házat. Közölte a képviselőkkel a miniszterelnök azon kérélmét, hogy álljanak el a gyűlés összehívásától, mert a jövő hét keddjén a delegáció tart ülést Bécsben és ennek tárgyalása szardán és csütörtökön is tartani fog. Péntekre pedig ugyis összehívták volna a Házat.

A megjelent képviselők részéről erre Hock János és Plattay György azt a megjegyzést tették, hogy a képviselőház összehívására vonatkozó kérésüket fenntartják. A delegáció miatt, amely ugyis idejélmult intézmény, nem hajlandók a halasztásba belemenni. Erre különben sincs felhatalmazásuk az iv aláírótól. A mostani nagyfontosságú események megvilátására a Ház sokkal megfelelőbb hely — mondották — mint a delegáció.

Simonsits erre kijelentette, hogy a Házat szardára összehívja. Szöbakerült ezután a szardai ülés napirendje. Simonsits utalt arra, hogy csak 1918. évben volt rá precedens, hogy az elnapolt képviselőház ülését képviselők hívták össze, de akkor az elnökség amugy is ülést hirdetett volna. Akkor az összehívást kéri ívet az elnöki terjesztések során tárgyalták és csak négy képviselő szólhatott hozzá. A képviselők hangoztatták, hogy ahhoz semmi szín alatt sem járulhatnak hozzá, hogy a szardai ülésen csak négyen szólalhassanak fel. Az ország helyzete már olyan, hogy alkalmat kell adni mindenkinek, akinek közölni valója van, hogy felszólalhasson. Kérték az alelnököt, hogy a szardai ülésen liberálisan kezelje a házszabályokat és engedélyezzen majd napirend előtti felszólalásokat és sürgős interpellációkat is.

Simonsits alelnök nem tett erre vonatkozólag határozott ígéretek. A képviselőház ülése szardán, október 16-án délelőtt 10 órakor kezdődik.

Az Andrassy- és Apponyi-csoport tagjai törölték nevüket Károlyiéknek a képviselőház egybehívását kívánó ívéről és ezzel a baloldali pártoknak legalább a taktikai együttműködésre irányuló első lépése megbukott. Apponyiék csoportjában azt adják a történetek magyarázatául, hogy amikor elsőben tárgyaltak egy ilyen akcióról, megállapodás történt a Károlyi-párttal, hogy pénteken este összegyűlnek a közös megbízottak és megbeszélnek a követendő eljárást. Ez, mondják, nem történt meg, és csak azután a mikor már elhatározták, hogy épp ezért visszavonulnak az akciótól, késő este jelent meg a Károlyi-párt két tagja, Ábrahám Dezső és Hock János, a nélkül azonban, hogy bármit is liztáztak volna. Szerepet játszott Apponyiék elhatározásában az is, hogy csak később tudták meg, hogy három horvát képviselővel is aláírták az ívet, de főleg az, hogy — mint mondják — a Ház összehívásának konkrét célja elsősorban az lett volna, hogy döntő együttes rohamot intézzenek Wekerle ellen. Mint-hogy azonban a Wekerle-kormány már megbukott és nem tudni, ki az utóda, nincs célja a Ház összehívásának, mikor néhány nap múlva ugyis össze kell hívni a Házat az indenmitás letárgyalása végett.

Felhozták az Apponyi-Andrassy-csoportban azt is, hogy Károlyiék sajtója állandóan támadja őket, mint a háboruban kompromittált politikussokkal foglalkozik velük s ez is nagyon megnehezítette a békés együttthaladást.

A Károlyi-párt körében a Ház összehívása körül támadt szakadást egészen másképp magyarázzák. E szerint Apponyiék részéről jelentékenyebb személyi követeléseket támasztottak egy baloldali alakulás esetére s ennek következtében támadt olyan helyzet, hogy aláírásukat törölték az ívről.

Ha kiüritjük a megszállt területeket.

(Katonai szakíró a „belső áttörésről.”)

Frack Liboriusz gyalogsági tábornok, aki a *„Nebias”* néven a *„Neue Freie Presse”*-ben a harc-
eri helyzetet szokta ismertetni, a megszállott
területek kiüritéséről a következő érdekes fej-
tegetéseket írja:

Ha a központi hatalmak, mint a különböző
hírekből valószínűnek látszik, katonai, politi-
kai és gazdasági okokból rászánják magukat a
megszállott területek kiüritésére, kimondhatat-
lanul súlyos áldozatot hoznak. Az áldozat el-
sősorban a presztízs, de főként érdemtelenül
a bátor hadsereget fogja súlyosan érinteni.

Valamennyi győzelmünk tehát pyrrhusi
győzelem volt, gyengeségünk nem a
küzdelemben állott elő, hanem a veze-
tő államiériak politikai és gazdasági
rövidlátására, egymás közötti egye-
netlenkedésére és az egyes államok
külön érdekeire vezetendő vissza.

Hogy a cseh diplomácia milyen hibákat
követett el a háború előtt, amelyek azt ered-
ményezték, hogy az egész világ összeesküdött
a központi hatalmak ellen, arról most nem
akarunk beszélni. A harcban álló szövetségesek
nemcsak az egységes katonai fronttal vivhat-
ták ki a győzelmet, ez csak akkor történhetik
meg, ha a politikai, pénzügyi és élelmezési
front is közös. Ez azonban nem következett
be. Ausztriának és Bulgáriának oly hatalmas
gazdasági áttörést kellett elszenvedniök, ami-
lyenhez hasonló stratégiai áttörést a világhá-
ború nem produkálhatott. Ennek hatása a szövetsé-
g többi tagjaira nem maradhatott el és
most teljes meztelenségében jelentkeznek.

E hibáellenére csodás katonai kép tárul
előnk, amely egyáltalán nem látszik igazolni
Wilson nyomasztó előfeltételeit. A német és
osztrák-magyar csapatok mélyen benni van-
nak ellenséges földön. A németek kemény küz-
delemben csak lépésről-lépésre hátrálnak. A
német hadsereg veretlen, frontja még messze-
re van a német határtól és az ellenségnek még
sem sikerült a katonai döntés kierőszoakolása.
Az osztrák-magyar hadsereg pedig ellenségét
katonai ájultságra kényszeríti. Ettől eltekint-
ve, az entente olyan feltételt szab, amelyet csak
a kérelhetetlen győztes szabhat. Ezt főként a
belső gazdasági áttörések számlájára irandó.

Ha elhatározzuk a megszállott területek
kiüritését, akkor lemondunk a presztízsről és
olyan áldozatot hozunk, amely, ha ellenségeink
becstületek, nem is hiábavaló, amennyiben a
népek kinszenvedéseit és nyomoruságát meg-
szünteti. *„A presztízs kérdésén nem szabad a
hőkének hajótörést szenvednie.* A kiürités ke-
resztülvitele a katonai helyzetet hátrányunkra
fogja befolyásolni, ami, ha az ellenség kérel-
hetetlenül ki akarja használni az előnyt, a leg-
végzetesebb következményekkel járhat. Ha
az ellenség nem hajlandó garanciákat nyujtani,
akkor megmarad teljes cselekvési szabad-
sága. Vagy pedig az a veszedelem fenyeget,
hogy a hatalmon levők később kijelenthetik,
hogy a népakarat erősebb volt, mint ők.

Ha ellenségeink nem határozzák el magu-
kat a békére és a központi hatalmak mégis ki-
üritik a megszállott területeket, akkor mérle-
gelni kell az ellenségeskedések folytatásának
eshetőségét. A németek helyzete ebben az eset-
ben az volna, hogy nagy országuk határát,
vagy a Rajna-vonalat kellene megszállniök.
Az országhatár Hollandiától Svájcig 500 kilo-

méter hosszú és a Rajnák magában foglalja
Elzászt és Lotharingiát is. Ez a provincia a
Rajnára való tekintettel hatalmas hídfő, a
melynek mélysége 50—150 kilométer között
váltakozik. A német hadsereg felállítása hátá-
ban a Rajnával operatív szempontból felette
kedvezőtlen lenne. Ha azonban a Rajna-vonalat
választják, akkor német területeket kell felad-
ni. E nehéz dilemma előtt állnak a németek.

Nálunk a helyzet a következőképpen feste-
ne: Ellenséges földön levő frontunk hossza 120
kilométer. Ha a kiüritésre határozzuk magun-
kat, akkor arra a vonalra, vagy legalább is
anak a vonalnak közelébe kellene visszahúzó-
dunk, amelyet a tizenkettedik Isonzó-csata
előtt tartottunk. Ez a vonal 300 kilométer, te-
hát majdnem háromszor oly hosszú, mint a je-
lenlegi front. Frontunk vékonyítása stratégiai
szempontból felette hátrányos lehet.

Ellenben abban az esetben, ha az entente
garanciákat nyújt, akkor sokkal nyugodtabban
télhetjük meg a helyzetet. Garancia volna pél-
dánul a két front között semleges zóna létesí-
tése, amelynek sérthetlenségéért semleges
állam, például Hollandia kezkeskednék. A má-
sodik garancia talán a fegyvernyugvás lehet-
ne, amely mindkét félre nézve előnyös lehet. A
németek elszállíthatnák hadianyagukat és nem
pusztítanák el azt a területet, amelyen átvonul-
nak, viszont az ellenség sértetlenül megkap-
ná területeit. De a legfontosabb szempont az
volna, hogy kimélnök az ember-életet.

A kiürités természetesen nem bonyolítottá-
le rövid idő alatt, már csak azért sem, mert
nem áll elegendő vonat a hadvezetőség rendel-
kezésére, hogy a rengeteg embert és hadianyagot
elszállítsa.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. u.: A Vasgyáros. Este: A Pi-
ros bogvegyellárás. A) bérlet.
Hétfő: A névtelen asszony. B) bérlet.
Kedd: Cigánybáró. C) bérlet.
Szerda: A pacsirta. A) bérlet.
Csütörtök: A pacsirta. B) bérlet.
Péntek: A pacsirta. C) bérlet.
Szombat délután Hotel Imperiál. Este: A
pacsirta. A) bérlet.

Shakespeare-távirat Aradra.

(A hősszerelmes bánata.)

A színházban ma délután Shakespeare
örökszép tragédiáját: *Romeo és Juliát* adták.
A közönségnek feltűnt, hogy az erkély-jelenet-
ben, mely himnusza a szerelemnek az új amo-
rozó: *Lugossy Dániel szerzőlött szórakozottan*
biztosította *Kletter Lujzát örök szerelemről.*

— Mi baja ennek a fiúnak? — kérdezte
Szendrey igazgató, ki a bejárat mellett állott.

Felsietett a színpadra, ahol csupa mo-
solygó arcot látott.

— Mi van veletek? Az egész társulat jó-
kedvű, csak *Lugossy* szomorodott el a béke-
hírekre?

Minden kérdésére válaszl nem kapott, oda
állt a közönség mögé s várta a kilépő hőssze-
relmest.

— Fiam! Olyanformán játszottál, mintha
te hordoznád a szivedben a világ bánatát...

— Táviratot kaptam direktor ur!

— Táviratot? Mikor? Valami baj tör-
tént?

— Nem, nem! Sietett megnyugtanni igaz-
gatóját *Lugossy*, baj éppen nem történt, de
egy kissé megrázott az esemény, kihozott a
sodromból, miután a távirat-kihordó — éppen
a jelenésem előtt kézbesítette a sürgőnyt.

— Nos és mi volt benne?

Lugossy kissé pirulva és lüzódva nyuj-
totta oda a blankettát, mire kórusban hangzott
fel a kollégák ajkán a jóízű kacagás.

Maga *Szendrey* sem állhatta meg, hogy
el ne mosolyodjék, mikor olvasta:

— Meddig kell még síromban forgoló-
dom? Legalább siess a jelenetteddel, hogy ne
hallgassalak.

Shakespeare.

Szendrey visszaadta a sürgőnyt s körül-
nézett a társaságon. Szeme Földes Mihályon
akadt meg: Ő nézett legártatlanabban a leve-
gőbe. Aztán megfenyegette:

— Mióta hívnak tégedet, fiam — Seksz-
párnek?

* *A Modern Színház Kapanyitása.* Szomba-
ton, október 19-én kezd meg előadásait a Sa-
lac-utcai Modern Színház, amelyben a téli
szezón alatt tudvalevőleg az aradi Nemzeti
Színház társulata játszik. Megnyitól *Schön-
herr* nagyszerű darabja, *A nőstény ördög* ke-
rül színre. Vasárnap délutánra „Az ördög”,
vasárnap estére „Benn az erdőben” van mű-
sorra tűzve. A Salac-utcai intím színház elő-
adásai iránt máris szokatlanul nagy érdeklő-
dés nyilvánul meg városszerte. Jegyek szer-
dától, október 16-ikától kezdve kaphatók a
Modern Színház pénztárában.

* Hol fogják árusítani az „Aradi Újság”
hangversenyirodájának jegyeit. Az „Aradi Új-
ság” hangversenyirodája elhatározta, hogy a
közönség kényelmesebb kiszolgálása érdeké-
ben a jegyárusítást megosztja. A jegyeket két
helyen fogják árusítani. Deák Béla könyvke-
reskedésében (Forray-utca) és Lusztig De-
zső harisnyakereskedésében (Andrássy-tér.)
A jobboldali összes jegyeket a Deák könyv-
kereskedés, a baloldali összes jegyeket Lusztig
üzlete árusítja. Az október 22-iki Burián-
koncertre a jegyek hétfő reggeltől kezdve
kaphatók.

* *A színházi iroda hírel.* *A Névtelen asz-
szony.* Bisson világhírű színműve kerül színre
hétfőn. A címszerepet először játsza Csige
Böske, míg a többi szerepeket Bánhazy, Kief-
fer, Szegő, Thomay, Gyöző, Ungváry, Ker-
tész, Földes, *Lugossy*, Faludy játszák. — *Hor-
váth Mici a Cigánybáróban.* A kedden színre
kerülő *Cigánybáró*-ban a *Jakabffy Jolán* szere-
pét, Arzént Horváth Mici vállalta, hogy a
multkor oly nagy sikert aratott operett színre
kerülhessen. A darab a multkori elsőrendű ki-
osztásban kerül kedden színre. — *A pacsirta.*
Lehár legújabb operettje, amely Bécsben és
Budapesten egy év óta van műsoron, szerdán
kerül először színre az aradi színházban új ki-
állításal és elsőrendű szereposztással. A fő-
szerepeket Horváth Mici, Várady Margit, Tho-
may, Gyöző, R. Tóth József, Gómory, Faludy
játszák. A darab sorozatos előadásban kerül
színre. Szombat délután Hotel Imperiál. Va-
sárnap délután Vandergold kisasszony.

* *Telmányi—Vas hangversenye* 25-én a
szokott érdeklődés mellett fog lefolyni. Tekin-
tettel a jótékony célra, felkészítéseket a Vö-
rös Kereszt javára elfogad a Filharmónia-
Egyesület. A hangverseny e szezónban az el-
ső nagyszabású, igazán művészi koncert,
melyre már csak korlátozott számban lehet 15—
2 korona árban Scherhággnál jegyet váltani.

* *Lotte Geinek* operaénekesnő és zeneta-
nártnő növendékeinek hangversenyét október
hó 20-án délután 5 órakor tartja a kulturpalot-
tában. Jegyek 10—2 kor. árban Scherhag H.
cégnél válthatók.

Alaptalan vádak,

(Hibák a tisztviselők beszerzési csoportjánál.)

Az *Aradi Közlöny* egyik olvasója panaszos levelet juttatott hozzánk, amely igen súlyos vádakot tartalmaz a Közalkalmazottak Beszerzési Csoportja ellen. Elmondja a levélíró, hogy a csoport a napokban bőrt és talpat kapott, de ebből csak a protekciósoknak jutott s itt néhány nevet sorol fel. Elmondja továbbá, hogy egyesek behalmozott zsákkal viszik háza a darát, cukrot, bőrt és sok olyan közfogyasztra szánt árucikket, amelyekkel ma a lánckereskedés következtében óriási hasznot lehet huzni. Megemlíti a levélírója, hogy a csoport egyik alkalmazottja most selyem ruhában jár, holott amikor a csoporthoz jött, nem volt egy valamire való ruhája. Végül keserű panasszal azt kérdezi, helyénvaló-e, hogy a tagok pénzén üzérkedjenek, a tagok semmit se kapjanak és gyermekeikkel együtt nélkülözzenek.

A panaszos levélben foglalt vádak ügyében az *Aradi Közlöny* munkatársa illetékes helyen informáltatta magát és a szerzett információk alapján a következőket állapítom meg: Az aradi Közalkalmazottak Beszerzési Csoportjának, amely most közel hatezer taggal működik, Seress Ferenc nyugalmazott táblabíró az igazgatója. Ismerve Seress táblabíró puritán jellemét, legminuciózusabb lelkiismeretességét és hivatali rigorozitását, még csak fel sem tétélezhető, hogy a csoportnál a tagok rovására visszaélések történhessenek. Az igazgató maga zárja fel a raktárakat, ott van állandóan az áruk kiosztásánál, amely blokk-rendszer alapján történik és maga zárja be a raktárakat. Innen tehát senmit sem tudnak elidegeníteni. Megtörténhetik ugyan, hogy egy-egy alkalmazott az őt megillető mennyiségnél nagyobb mennyiségű árucikket visz el, de ezt megfizeti, amiről a könyvek is tanuskodnak. Arra nézve, hogy zsákszámra visznek el árucikkeket, azt a felvilágosítást kaptuk, hogy ez nem visszaélés, hanem a *minisztérium hibás intézkedésének a következménye*. A lefoglalt árucikkeket a miniszter kiutalja a csoportnak, majd újabb intézkedés jön, hogy az árukat máshová kell szállítani. Ilyen zsákokat látnak elhordani a csoport tagjai.

Arra a vádra nézve, hogy bőrt és talpat csak a protekciósok kapnak, a következőket állapítottuk meg. A csoport az utóbbi időben sem bőrt, sem talpat nem kapott. A készlet a régi küldeményből maradt meg. Annak idején minden tag, aki bejelentette igényét, megkapta a járandóságát. A megmaradt készletről a csoport intéző-bizottsága egy intézkedett, hogy abból az intéző-bizottság tagjai és a csoport alkalmazottai kapnak egy-egy *díjlatlanul végzett munkájuk rekompenciójaként*, kapnak továbbá mindazok, akik pótlólag bejelentik igényüket. Ilyen bejelentés azonban nem érkezett, bár az egyes hivatalokba körövényeket is küldtek. Csak hogy ezeket a körövényeket senki sem látta, mert ősi szokás szerint a papírkosárban elkallódtak. Ezért tehát a csoport vezetőségét hibáztatni nem lehet.

— Kétségkívül vannak hibák a csoportban, mondotta informátorunk. De ezek a hibák nem oly égbekiáltók. Azt elismerem, hogy a csoporttól kapott árucikkekkal *maguk a tisztviselők kereskednek*. Teszik ezt azonban kényszerűségből, hogy olyan élelmiszereket kaphassanak, amelyeket a Központok jóvoltából nem adhatunk a tagoknak. Főként zsirt szereznek maguknak ilyen módon a tagok. Mert a zsir-ellátás kritikán áll. Ebben az évben mindössze kétszer kapott zsirt a csoport, tegutoljára három és fél métermázsát. Most tessék ezt szétosztani, hatezer tag között. Nemrég 175 kiló margarint kaptunk a 6000 tag részére. Ugyanígy vagyunk a hússal is. Néha havonként 40—50 kiló húst utalnak ki a csoport részére, mi juthat ebből egy tagnak? Különben is a Központok soha annyi készletet nem küldenek, mint a mennyire szükség van.

— Az is nagy hiba, hogy az áruk aránytalanul drágák, mert a központok közvetítési díjat, csomagolási költséget is felszámítanak. A csoport még jobban megdrágítja az árukat, mert *utközben a küldeményeket megdézsmálják s a csoport a hibát az árak felmérésekor igyekszik*

Lemond a birodalmi kancellár

(Andrássy Svájcba utazott. — Wilson nem követeli a keleti területek kiűritését.)

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés párkői értekezlete, amely déli 12 órakor kezdődött és délután fél 2 óráig tartott és amelyen Solt külügyi államtitkár is résztvett, rendkívül izgalmas volt. Az izgalmat nem a kormányának Wilson jegyzékére adandó válasza okozta, a melyet ismertettek a gyűlésen és amely minden oldalon nagy tetszéssel találkozott, hanem az a levél, amelyet Miksa badeni herceg Hohenlohe herceghez a múlt év nyarán Svájcba írt és amelynek tartalmát nemrégiben kivonatossan közöltük. Ez a levél Miksa hercegnek személyes nézeteit tartalmazza a birodalmi gyűlés júniusi rezolúciójára, amelyet a levél írója elítélően kritizál, ugyancsak kritikus megjegyzéseket tevén a parlamenti rendszerről is. Az ülésen kifejezésre jutott az a felfogás, hogy ha a megjegyzések annak idején a hercegnek mint magánembernek a nézetei voltak is, mégsem maradnak következmények nélkül, mert fennáll annak a lehetősége, minthogy arra már kísérlet is történt, hogy Németország ellenségei ezt a levelet tudatosan kihasználják Németország ellen. Nagyon izgalmas vita után arra a súlyos elhatározásra jutottak, hogy dacára az egész politikai helyzet súlyos voltának, ebből az eléggé nem sajnálható súlyos tényből *a mellőzhető politikai konzekvenciákat le kell vonni. Hir szerint Miksa báderi herceg haladéktalanul be fogja nyújtani lemondását.*

Bécsből jelentik: *Andrássy Gyula* gróf ma hirtelen Svájcba utazott. Utját politikai körökben a béketárgyalások ügyével hozzák kapcsolatba. *Andrássy* a békével kapcsolatban nagy szerep vár, vagy ő lesz *Burián* gróf utóda, vagy *Magyarország egyik megbízottja a béketárgyalásokon.*

Baselből jelentik: A *Neue Züricher Zeitung* tudni véli, hogy *Wilson* a fegyverszünet feltételül csak Észak-Franciaország, Belgium, Szerbia, Románia és Montenegró kiűritését követeli. Nem követeli azonban a megszállott orosz területeknek, így különösen Litvánia és Kurlandnak kiűritését, minthogy azon a nézetben van, hogy ezeken a pontokon a meg egyezés annál kevésbé hiusulhat meg, mivel ezeket a területeket a központi hatalmak ugysem akarják megtartani. A kérdés csak az, mikép biztosíthatják maguknak a központi hatalmak a tisztességes kiűritést. Ennek a biztosítéka ugyan a *Lansing-féle* jegyzékben meg van ígérve, csak nincs tisztán körvonaloza, úgy, hogy az erre vonatkozó biztosítéknak sokkal hatásosabban kell kifejezésre jutni.

Berlinből jelentik: Minden cáfolat ellenére is *Ludendorff távozása bejelentett tény*. A lemondást már október 7-én benyújtotta közvetlenül a kancellárnál tartott konferencia után, még pedig mint parlamenti körökben beszéltek, különösen a kancellár hatása alatt.

deményből 4000 Korona értékű bőr hiányzott. Hiába járt fönn *Berzsenyi Béla* elnök a Bőrközpontnál, hogy a hiányzó bőrt utalják ki. Hallani sem akartak róla. Akkor azonban kiutalták, a mikor a csoport megfizette a hiányzó bőr árát. Természetes, hogy a csoport kénytelen volt a bőr árát felemelni, hogy a csoport veszteség ne érje.

— A legnagyobb hiba az, hogy a minisztérium nem menti fel a hivatali működés alól azokat a tisztviselőket, akik résztvettek a tisztviselők szociális mozgalmaiban és akik leghivatottabbak arra, hogy a csoportok ügyeit intézzék. Nemcsak az aradi csoportnál vannak hibák, hanem másutt is. Ezek a hibák arra birták az aradi csoport vezetőségét, hogy a Tisztviselők Országos Egyesületéhez forduljon. Az egyesület memorandummal fordult a közéletmezési miniszterhez, kérve, intézkedjék, hogy a csoportok megfelelő mennyiségű és olcsó árukat kapjanak, nehogy a csoportok haszonra dolgozzanak. Kértek továbbá, hogy a csoportok vezetésére mentse fel a hivatali munka alól tisztviselőket. Végül azt kérte az egyesület, hogy a csoportok vidéki tagjai is ugyanolyan elbánásban részesüljenek, mint a városi tagok s hogy a központi csoport ellenőroket küldjön ki a vidéki csoportok működésének megvizsgálására.

Eddig szót az információ, amelyből az derül ki, hogy az aradi csoportnál nem történtek visszaélések, mint ahogyan a városban szétében-hosszában beszéltek. Hibák vannak ugyan, de ezek a rendszerben, a Központok kapzsiságában és bürokratizmusában gyökereznek.

Ma még a következő levelet kaptuk: *A burgonyamennyiség megérkezett s a kereskedők ki is osztják már a közönség közt. Mi oka annak, hogy a beszerzési csoportnál jelentkezettek nem kapnak még burgonyát? A piaci ár oly magas, hogy a szegény tisztviselő nem képes ott mindennapi szükségletét fedezni.*

Második kérdésem a rumra vonatkozik. Már július hónapban hirdették, hogy nagymennyiségű rum kerül kiosztásra. Mint hallom, a gyárosok meg is kapták a szükséges szeszmenyiséget s a rum el is készült. Mi oka tehát annak, hogy

kiosztást? — Talán tavaszig várnak, amikor már alig fogyasztanak rumot? Választ kérek a közéletmezési hivaltól, illetve a beszerzési csoporttól. *Egy fogyasztó.*

Indítvány a perszonális unióért. Több törvényhatósági bizottsági tag a következő indítványt nyújtotta be a legközelebbi közgyűléshez: *Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!* Minden jel arra mutat, hogy a végéhez közeledik az a nagy küzdelem, amely Európa népei között Magyarország minden nyelvű és nemzetiségű fiaira is a megpróbáltatásoknak és szenvedéseknek egész sorát kényszerítette. — Hazánk népe csodálatos hősiességgel állta a véres csaták minden borzalmát és a mögöttes országrészek minden nélkülözéseit abban a reményben, hogy a háboru megtisztítja Európát levegőjét s örökre eltünteti minden forrását a nemzetek közötti viszálykodásnak. A béke közeledése ilyen reményekkel biztat s Magyarország népének, amely évtizedeken át szenvedve viselte minden átkát az európai államok népellenes politikájának, eléje kell sietnie a nagy átalakulásnak avval, hogy elsősorban a saját belső viszonyait alakítja át az új felfogásokhoz, a népek önrendelkezési jogának korszakához, az igazi demokrácia következményeihez. Ma ennek a sorsdöntő és a nemzet újajalkotására hivatott munkának előfeltételei sincsennek meg Magyarországon. Indítványozzuk ennél fogva: I. Határozza el a törvényhatósági bizottság, hogy az országgyűlés képviselőházához feliratot intéz: 1. az általános, egyenlő, titkos és községenként gyakorlandó választói jognak minden korlátozásától ment törvénybeiktatása, amely a nőkre is kiterjed; 2. Magyarország teljes gazdasági és politikai függetlenségének a perszonális unió alapján leendő kimondásá és 3. részben már a háboru előtt korlátozva volt s azóta nagyrészt teljesen elkorcsolt szabadságjogoknak: az egyesülési, gyűlési és sajtószabadságnak haladéktalan visszaállítását. — II. Mondja ki a törvényhatósági bizottság, hogy hasonló állásfoglalás és felirat küldése céljából az ország valamennyi törvényhatóságához,

HIREK.

Oltba zuhant gyorsvonat.

(Vízbefult és elégett utasok.)

Temesvárról jelenti tudósítónk: Tegnap már r e s z l e t e s e n beszámoltunk arról a borzalmas vasuti katasztrófáról, mely a Bukarest-budapesti gyorsvonatot román földön Piatra-Olt mellett érte. A szerencsétlenségről szóló hírek egyáltalán nem voltak túlzottak. A halottak száma igen nagy, valószínűleg több mint kétszáz és a sebesültek száma is jelentékeny. Ma délből érkeztek meg azok az utasok, akik a szerencsétlenül járt vonaton voltak. Csak egy részük merete folytatni az utat. Az utasok legnagyobb része ismét visszautazott Romániába. Az a néhány utas, aki ma délből érkezett, borzalmas részleteket mesél a szerencsétlenségről.

A katasztrófa közvetlen oka — amiut azt már tegnap megírtuk, az volt, hogy a nagy eső zések folytán az Olt folyó és annak egy mellékága nagyon megdagadt és alámosta a Piatra-Olt közelében levő vasuti hid pilléreit, úgy, hogy mikor a gyorsvonat ráfutott, a nagy teher alatt leszakadt és hét kocsi és a vonatot vivő két mozdony beleesett a folyóba. A mozdony gőzkazánja felrobbant, amitől a kocsik tüzet fogtak. A katasztrófát még súlyosabbá tette, hogy a szerencsétlenség éjjel történt és az utasok aludtak. Az első két harmadosztályú kocsiban katonák voltak, a másik négy leszakadt vagonban pedig polgári utasok voltak.

Rettenetes látvány volt a folyó közepén az éj sötétjében égő kocsik és borzalmas volt a sebesültek hangos segélykiáltásait és jajgatásait hallgatni. Az áldozatok számát még megközelítőleg sem lehet megállapítani, mert akik a vízbe nem fulltak, azok szénné égtek. A sebesültek száma mintegy harminc, akik között számos súlyosan sebesült is van. Ezeket egy Krajovából indított segélyvonaton Romániába vitték és ott vették ápolás alá. A kocsik közül négy teljesen elégett, három pedig darabokra tört. A forgalmat egyelőre átszállítással bonyolítják le. A helyreállítási munkálatokat már megkezdették és három-négy nap alatt ismét zavartalan lesz a forgalom.

— **A háborúról és a békéről a birodalmi gyűlés dönt.** Berlinből jelentik: Az esti lapok szerint a birodalmi gyűlés legközelebb két javaslatot fog tárgyalni az alkotmány módosításáról. Az egyik javaslat a birodalom alkotmányának 11-ik cikkelyére vonatkozik, amely szerint a háború és béke kérdésében egyedül a császár dönt. Ezt a cikket oly képpen módosítja a javaslat, hogy megállapítja a birodalmi gyűlés részvételét a háborúról és békéről való döntésben. A másik javaslat az alkotmány 17-ik cikkelyét kiegészíti a birodalmi kancellár felelősségéről szóló törvénnyel.

— **Letartóztatott miniszteri tanácsos.** Bécsből jelentik: Breicher Jánost, a vasuti miniszterium miniszteri tanácsosát, az ételmezési raktárak főnökét tegnap letartóztatták, mert kiderült, hogy lánckereskedelemmel foglalkozott. Többek között több vagon lisztet szállított Bécsbe Morvaországból hamis szállítási igazolvánnyal. Az ügyben több magasrangú tiszt is kompromittálva van.

— **Az ügyvédi kamara köréből.** Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Heitz Nándor aradi ügyvéd elhalálása folytán az ügyvédek lajstromából törölte. Hódaja részére gondnok kirendelésének szüksége van a forogás miatt.

— **A lapok áremelése.** A fővárosi lapok az óriási drágulásnak többé nem tudnak ellenállni. Hétfőtől kezdve a reggeli újságok ára 30 fillér, az esti lapoké 20 fillér lesz. Ennek megindokolása igen könnyű, mert sehol olyan áremelkedés nem történt, mint azokban a cikkekben, amelyek a lapok elkészítéséhez és előállításához szükségesek. A papír, a festék, az olaj, a munkabér, a gáz, a villany a békeárakhoz képest fantasztikus magasságra szöktek fel, csak az újság ára nem tartott lépést a toronyarányu tendenciával, mert míg a papíros tizenkétszeresen olyan drága, mint volt ezelőtt, az újság még a kétszeres árat sem érte el. A fővárosi lapok azonban sok tekintetben mégis előnyösebb helyzetben vannak, mint a vidékiek. Míg Budapesten a hirszolgalat tekintélyes részét elvégzik a kéznél lévő nyomatosok, addig a vidéki lap, amely a fővárosi nivót már elérte, mint például az aradiak, telefon és távirat utján, kettős szerkesztőség beállításával kénytelen dolgozni, hogy olvasó közönségét becsületesen szolgálhassa ki. Természetes, hogy a vidéki lapok kénytelenek követni a fővárosi példát.

— **Lodz a néma város.** Az aradi textilgyár új műszaki igazgatója Spoerri Henrik, aki az orosz-lengyelországi Lodzban vezetett egy textilgyárat a háború elején, azt mondja el, hogy talán egy város sem szenvedte meg úgy a háborút, mint az az egykor oly hatalmas ipari centrum. Az ezer gyár városának hívták valamikor és most néma, csendes, mint a kriptá. Több ezer kémény ontotta a füstöt, amely a hatalmas gépházak tűzéből szállt ki és most a gyárak mind kihaltak, kipusztultak. A berendezéseiket, gépeiket, szijaikat, motorjaikat elvitték messzire, a munkások, amelyek a legjobb árukat készítették elszéledtek, úgy, hogy a hatszázezer lakosú városban ma alig van százezer ember. Lodz, amelynek népessége nagyjából lengyel és zsidó, azonban igen nagy szerepre készül a béke idején. A független Lengyelországnak ismét ő lesz az ipari gócpontja, mert földrajzi fekvése és multja arra predesztinálja, hogy nagy és hatalmas élet lakjék falai közt.

— **A szerb főhadiszállás és a kormány Úszkűben.** Kopenhágából táviratozzák: Londoni jelentés szerint a szerb trónörökös a vezérkarral együtt Úszkűbe érkezett, ahol berendezték a szerb főhadiszállást. Néhány nap múlva a kormány is odaérkezik és valószínű, hogy szintén Úszkűbe helyezi át székhelyét.

— **A textilgyári munkások városi segélye.** Lőcs Rezső helyettes polgármester ma délelőtt megállapodott a munkások megbízottjaival a rögtön segély kiutalása dolgában. — Ezek szerint az arra rászorulóknak 15—20 korona segélyben részesülnek személyenként. Ma délután 4 órakor osztotta ki Büttner Róbert rendőrkapitány a három munkásmegebizott jelenlétében a segélyt.

— **Anyja után a leány.** Szomru hírt közöl székudvari tudósítónk. E hó 8-án spanyol-influenzia következtében meghalt Sterner Andorné, akit 10-én helyezték el örök nyugalomra a község lakosainak nagy részvéte mellett. Délután 2 órakor volt a temetés és ugyanazonnap, ugyanabban az órában meghalt spanyolbetegségben a nagyobbik leány, a 14 éves Sterner Frida, akit 11-én temettek el édesanyja frissen hantolt sírja mellé. A mélyen sujtott család iránt az egész községben nagy a részvét.

— **Házasság.** Molnár Ferenc és Ötvös Rózsi házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A Filharmónia-Egyesület** ez uton kéri tagjait, hogy vasárnap délelőtt 11 órakor az egyesület helyiségében tartandó közgyűlésen megjelenni sziveskedjenek.

— **A „Felebaráti-kéz” támogatása.** A hét folyamán dr. Barabás Béla főispán szabad rendelkezésére Arad főispáni hivatalához a következő adományok érkeztek be: Tömörly Jenő 1000, Kornis testvérek 600, Pollák Lajos 500, Deutsch Fülöp 500, Vajdics György 500, Fodor és Reisinger 400, Aufricht Sándor 300, Vámos Antal 300, Grallert I. és fia 300, Verbos Árpád 300, Loránt Emánuel 200, Lecsanszky Milatin 200, Fránkl S. József havi járuléka 200, Schwartz Simon Fiai és Társa 150, Schäffer Richárd 100, Weiszberger Mór 100, Róth Zsigmond 100, dr. Szalay-Károly 100, Prokopetz József 100, Oravetz Miklós 100, Werner Károly 100, Lévai Adolf 50, Szilágyi Manó 50, Schwartz Testvérek 50, Jakabffy István 50, Kornis Ödön havijáruléka 50, Schäffer Henrik havijáruléka 50, Bordás István 30, Simandán György 20, Lengyel Testvérek 20, dr. Csiky Ödön 20, Timár Györgyné 20, Szabolcsi Dezső 10, Bolezni Antal 5 korona.

— **Braun Gusztáv fiának tragédiája.** Általános és őszinte részvétellel értesült a közönség arról a megdöbbentő szerencsétlenségről, amely Braun Gusztáv törvényhatósági bizottsági tagot, a Fehér Kereszt volt tulajdonosát és családját ma reggel egyik fiának tragikus halálával érte. A téglagyáros második gimnázista fia, Braun Pál reggel 8 órakor bement a fürdőszobába, hogy megmosakodjék. Alig tette be maga után az ajtót, hatalmas revolverdörrenés riasztotta meg a házbelleket. Berohantak a fürdőszobába, ahol a csinos, fiatal gyermekben akkor már alig volt élet. A katonai Browning revolver golyója a jobb halántékán hatolt be és hátul a tarkóján jött ki, miután a fejet teljesen összeroncsolta. A szerencsétlen fiu néhány perc múlva meghalt. A szerencsétlenségről értesítették a rendőrséget, a honnét Odry Zoltán segédtiszt, Börcsök detektív és Prohászka László dr. főorvos siettek ki Braun Gusztávnak a Varjassy József-utca 34. sz. aiatt levő lakására. Kihallgatták a szerencsétlen fiu szüleit, kik egyértelműen bizonyították, hogy a fiuval soha rosszul, még csak szigorúan sem bántak, kizártnak tartják, hogy öngyilkosságot követett volna el a kis fiu. Azt se értik, hogy a revolverhez hogy jutott hozzá és azt senki sem tudja biztosan. — Volt a lakásban egy katonai Browning revolver, de azt egy szekrényben elzártan tartották. Nem lehet másra gondolni, mint hogy a fiu valahogy napokkal ezelőtt kíváncsiskodó turkálás közben ráakadt a szekrényben a revolverre és magához vette, amit a szülei nem vettek észre, mert a revolverre szükség sohasem volt, azt soha nem keresték. A szerencsétlen fiu holttestét a lakásban ravatalozták fel holnap délután 4 órakor temetik. A rendőrség fogja megállapítani, milyen körülmények között történt a szerencsétlenség. Nem látszik kizártnak, hogy a kisfiu játszott a revolverrel, amely a hozzá nem értő kézben elsült és halálát okozta.

— **Halálozás.** Weinberger József, özvegy Weinberger Morné fia 22 éves korában hosszúságos betegség után elhunyt. Vasárnap délelőtt 11 órakor temetik Vörösmarthy-utca 7. számú házból.

— **A Kölcsey-zsur iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul meg.** Jancsóvícs Ferenc, a Kölcsey-Egyesület alelnöke rendkívül érdekes és aktuális témáról fog előadást tartani, melyre a tagok zsurjegyeik előmutatása mellett, idegenek két koronás jeggyel vehetnek részt. A zsur vasárnap délután 5 órakor a kulturpalotában lesz megtartva.

— **Értesítés.** Az Aradi és Aradvidéki Nevelő Munkások Szövetségének tagjait értesítjük, hogy a legközelebbi ülést november hó 3-án tartjuk. — Az elnökség.

— A Kristály-gőzmosóda nem drágít. Mai közleményünkre vonatkozólag, amelyben azt írtuk, hogy az aradi gőzmosó-intézetek fel akarják emelni az árakat, a Kristály-gőzmosó-intézet annak közlésére kért fel minket, hogy ő nem akarja felemelni az árakat és fel sem emelte, hanem azt akarja csupán elérni, hogy az árvizsgáló-bizottság egységesen állapítsa meg a fehérnemű-tisztítás árát.

— Figyelmeztetés. Tisztelettel felkérem Arad város háztulajdonosait, hogy a pócegödör tisztításokat kizárólag városi utalványok alapján végeztessen, vagy pedig azokat közvetlenül nálam (Arad, Bocskay-tér 3. sz., telefon 9—14) rendelje meg. Előfordult ugyanis, hogy amidőn alkalmazottaim az általam elrendelt tisztítási munkát befejezték, a szomszéd háztulajdonosok felhívására tudomásom nélkül végeztek tisztítási munkát, sőt azért járó összegeket általam kiállított számla nélkül munkásaimnak fizették ki és így engem megkárosítottak, amit véletlenségből tudtam meg. Saját érdekükben újból felkérem azért a tisztelt háztulajdonos urakat, hogy a megrendelést jövőben csakis nálam, fenti cím alatt eszközöljék, mint aki a munkák felvételére és a számla kiállítására jogosult. Tisztelettel *Thau Mór* vállalkozó.

— Májbetegségek, epepanzás, epekő, sárgaság és lépaj kezelésénél a természetes Ferenc József keserűvíz becses segédeszköz, mivel rövid idő alatt fájdalom nélkül rendes, lágy székelést hoz létre.

A bor-milliomosok.

(Visszaadják a milliókat. — *Tabak Mayer* 3000 hektó bora. — *Arjavulás* mindenfelé. — A bor ára *Versecon*.)

Tabak Mayer, a híres-neves borspekuláns ma újból Aradon járt. A háború előtt még földhöz ragadt szegény borügynök, ma pedig multimilliomos nagybirtokos, ezuttal nem a millióit szaporítani jött Aradra mint azelőtt annyiszor, hanem hogy korábbi angazsmáit jelentős áldozatok árán lebonyoltsa. Mert ugyilátszik, a bormilliomos pályája se színig tejfel és jönnek idők, amikor a milliókból bizony le is kell adni.

Tabak Mayer a nagy borhossz idején háromezer hektoliter Arad-hegyaljai bort vásárolt egy *Bleyer* nevű eszéki borkereskedőtől hektoliterenkint 1000 koronáért. Az eszéki kereskedő tavaly szüretkor jelentékenyen olcsóbban, hektónként 500 koronáért szedte össze a borokat. *Tabak Mayer* a vásár perfektuálásakor hektoliterenkint 400 korona bánatpénzt adott *Bleyer*nek azzal, hogy a fennmaradó özszeget átvételkor fizeti.

Most lett volna esedékes a borok átvétele. *Tabak Mayer* azonban gondolt egyet és értesítette az eladót, hogy a borokat nem veszi át, ellenben elhagyja veszni a bánatpénzt, ami a 3000 hektónál egymillió kétszáz ezer koronát tesz ki. Hír szerint *Tabak Mayer*nek az ország más vidékein is vannak hasonló angazsmái.

Ezzel kapcsolatosan írjuk meg, hogy borárak javulásáról több oldalról kaptunk értesítést. Ami olcsó eladás az új bortermésből most történik, az többnyire *kényszer-eladás* és a borárak alakulására irányadó nem lehet.

A borárak országos hanyatlása *Versecon*ról indult ki, ahol a vásárlás céljából összegyűlt német és osztrák borkereskedők Bulgária kiválása napján megijesztették a bortermelőket olyannyira, hogy ezek végül a bor hektoliterét 200 koronán alul kínálták. Azonban az osztrák és a német kereskedők ilyen áron sem voltak hajlandók vásárolni, hanem a bolgár fegyverzínnet megkötésének napján elutaztak. Most *verseci* jelentésünk arról számol be,

hogy a német és osztrák kereskedők ismét visszatértek, ám most a gazdák is fölöcsudtak az első ijedségből és nagyobb árat kérnek a

mustért. Jelenleg a cefrének (tehát nem a mustnak) hektoliterjéért 3.20—3.50 koronát kérnek, ami 5—6 koronás borárnak felel meg.

Návay Lajos — designált miniszterelnök.

(A helyzet tisztázatlan. — *Tisza István* nem áll félre.)

Budapestről jelentik: A Budapesti Tudósító közli: Azzal a hírrel szemben, hogy a közéletől visszavonulni szándékozom, kérem kiemelni, hogy csütörtöki beszédemben is kifejezetten megmondottam, miszerint a meggyőződésem szerint helyes politikát szívvel és lélekkel támogatni fogom. *Tisza István* gróf.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A politikai helyzet ma is tisztázatlan maradt. Egyedüli tény az, hogy a király ma *Návay Lajos* belső titkos tanácsost kihallgatáson fogadta és így az ő személye áll előtérben. *Wlassits Gyula* báró nem vállalt kabinetalakítást.

Návay kihallgatásának részleteiről az esti órákban a politikai pártkörökben nem tudtak semmit.

A 48-as alkotmánypártban nem hiszik, hogy *Návay* vállalja a megbízatást és nem bíznak esetleges kísérletei sikerében sem. Azonban nem tartják kizártnak, hogy *Návay* Budapestre történő visszatérése után érintkezik a pártok vezetőivel és tárgyalásainak eredményeiről jelentést tesz a királynak. Az összes pártok koncentrációját nemcsak a Károlyi-párt akadályozza meg, hanem *Andrássy* és *Apponyi* pártjai is, amelyek tulajdonképpen részt azon a nézetlen vannak, hogy a választójogi törvénnyel a kérdés nincs megoldva és az új kormányzó teendői közé a választójogi törvény teljes revíziójának kell tartoznia.

A helyzet bizonytalanabb, mint valaha. Több, mint valószínű, hogy legalább is addig, amíg a külpolitikai helyzet, de főleg az osztrák viszonyok nem tisztázódnak, a jelenlegi kormány megmarad a helyén.

Budapestről telefonálja tudósítónk: *Károlyi* Mihály gróf ma este Budapestre érkezett és bizalmas értekezletet tartott pártihíveivel. *Apponyi* gróf ma este szintén Budapestre érkezett, de pártja tagjaival nem érintkezett. *Andrássy Gyula* gróf nincs a fővárosban, de Bécsben sincs s ebből keletkezett az a hír, hogy *Svájcba* utazott. Illetékes helyen nem erősítik meg, de meg se cáfolják ezt a hírt. Nem bizonyos tehát, hogy *Andrássy* csakugyan *Svájcban* van-e.

Bécsből jelentik: Ma délután 5 órakor az osztrák képviselők kihallgatása után *Návay Lajos* járult az uralkodó elé. Az ő kihallgatásának osztrák politikai körökben nem tulajdonítanak döntő fontosságot, mert még további kihallgatások is lesznek. *Csernoch János* hercegprímás és *Berzevicsy Albert* kihallgatását is várják. Hogy vajjon *Návay* a király dolgozószobáját, mint designált miniszterelnök hagytá-e el, egyelőre nem lehet megállapítani. Itteni politikai körökben azt tartják, hogy amennyiben *Návay* megbízatást nyert, ő a sikerre való kilátással vezethetné tárgyalásait. Ha azonban az ő megbízatása pozitív eredményre nem vezetne, itteni beavatott körökben úgy tudják, hogy *Szterényi József* báró, vagy *Popovits Sándor* dr. lépnek előtérbe.

Bécsből jelentik: Itt az a hír van elterjedve, hogy *Návay Lajos*, mint designált miniszterelnök tért vissza Budapestre. *Návay* vasárnap reggel érkezik haza és megkezdli a tárgyalást a pártvezérekkel.

Bécsből jelentik: A Neue Freie Presse megállapítja, hogy *Wlassits Gyula* a főrendiház elnöke a kormány alapítására nem vállalkozott. A Neue Freie Presse *Návay Lajos*ban látja a jövő emberét.

Berlinből jelentik: A magyar kormányváltás első híre tegnap délelőtt érkezett ide és élénk diskusszió tárgya volt a parlamentben, ahol a képviselők a külügyi hivatal közléseit várták. Az általános felfogás, amely itt kialakult, az, hogy

az erélyes demokratizálódásnak Magyarországon is el kell következnie, aminek az első jele a választójogi revíziója kell, hogy legyen. A perszonális unió mozgalom meglehetősen szimpatikus fogadtatásban részesült, aminek az oka, hogy a német parlamenti körök egyre nagyobb súlyt helyeznek egy erős és konszolidált Magyarországra, amelyben sokkal erősebb támaszát vélik látni a német birodalomnak, mint a meggyengült Ausztriában. Károlyi miniszterelnök-jelöltségének a híre azonban nagy meglepetést keltett, különösen azzal a hírrel kapcsolatban, hogy *Hussarek* utóda viszont *Lamasch* lesz.

Győzelmes harcaink Olaszországban.

(Sikerek a nyugati fronton.)

Budapest, október 10. (Hivatalos.) *Olasz harctér*: A Hétközség fensíkja tegnap heves, ránk nézve sikeres, harcok színtere volt. Rövid tűzérési tűzroham után, reggel 8 órakor az Assa völgy és a Monte di Valbeila között olasz gyalogsági támadás kezdődött, míg *Assi* mellett az előretörések már elhárító tüzelésünkben megfiúsultak. A Monte Sisomolon sikerült az olaszoknak és franciáknak árkaikba behatolni, de tartalékaink azonnal megindított ellenükése, rögtön visszavetette az ellenséget. A fensík keleti részén is összeomlottak az ellenség támadásával részben tüzelésünkben, részben közelharcokban, vagy ellenlökésben. Sok halott és súlyosan sebesült ellenséges katona fekszik állásaink előtt. A sikerben egyforma érdem illeti a csapatokat és a vezetést. A gyalogság és tűzérseg példás együttműködését lényegesen előmozdította a távirócsapatok kiválósága. Az áldozatkész küzdők soraiban töretlen egyetértéssel vetettek részt a monarchia minden részének fiai, különös elismerést érdemelnek a délausztriai (német, szlovén és olasz) 117. gyalogezred, valamint a keletmagyarországi 23. és 24. honvédgyalogezredek.

Balkáni harctér: Albániában főerőink zavartalan visszavonulásával kapcsolatban elvontuk háttvédelmet a Skumbi folyótól. *Mitrovicát* megszállotta az ellenség. *Nis* és *Leskozác* között a harcok tovább tartanak.

Nyugati harctér: Tegnap az osztrák-magyar haderőknél nem történt különös harci esemény. *Verdun* előtt *Meizger* altábornagy csapatainak a legutóbbi védőharcokban kiváló részei: az 5-ik és 112-ik magyar gyalogezredek vetélkedtek vitézségben a 12-ik (*Judenburg*) 25-ik (*Brünni*) és 31-ik (*zágrábi*) tábori vadászszázaljakkal. — A vezérkar főnöke.

Berlin, október 12. A nagy főhadiszállásról jelentik:

Nyugati harctér: A német trónörökös hadcsoportja: A Champagnei csata győzelmes befejezéshez ért, amelyet *Von Einem* tábornok hadserege aránylag csekély erővel nyert meg francia és amerikai hadsereg hatalmas türeljével szemben vívott 14 napos kemény tusa után. — *Ludendorff*.

LEGUJABB.

Wilson rövidesen béketárgyalásokat akar. — Bolgárok vádja a németek ellen.

Berlin. A német válasz ma már megérkezett Bernbe. A mai tárgyalásokon csak kisebb stiláris változtatásokat eszközöltek. A német birodalom vezetői a katonai helyzet teljes mérlegelésével adták meg a választ, úgy, hogy a német lakosság, az illetékes körök véleménye szerint, nyugodt lehet afelelől, hogy *Németországra akkor sem lesz veszélyes a megszállott területek kiürítése*, ha nem sikerül is gyorsan megegyezésre jutni. Ami a német kancellár levelét illeti, az még parlamenti diskusszió tárgya lesz.

Basel. A jövő héten fontos események várhatók. Wilson elhatározta, hogy a német jegyzék megérkezése után nyomban és részletesen válaszol olyan jegyzékben, mely az összes entente hatalmak választát tartalmazza és megállapítja a béketárgyalások megkezdéséhez szükséges alapelveket. Nem tudják még, hogy Wilson hogyan dönt Elzász-Lotharingia kérdésében. Nem kizárt dolog, hogy a francia nyoma másnak enged és kérni fogja, hogy Németország teljesen mondjon le Elzász-Lotharingiáról, de lehetséges, hogy Wilson elhatározása ebben a kérdésben a népszavazás mellett foglal állást.

Newyork. (Reuter.) Lansing államtitkár egy beszédében a következő nyilatkozatot tette: Ha egy új világháborút el akarunk kerülni, úgy azoknak, akikre a békeszerződés megkötése van bízva, a szigorú igazságosságot kegyelemmel kell enyhíteni, azonban az *emberiség ellen elkövetett borzasztó bűntettek*

kezdeményezőiről nem szabad elidegenednünk. Ha megjön a leszámolás ideje, úgy nem feledjük el, hogy a szigorú igazságosság kegyelem nélkül nem kereszténi ugyan, azonban az a kegyelem, mely az igazságosságot megésemmissíti, szintén nem kereszténi.

Berlin. A Norddeutsche Allgemeine Zeitung írja: A bolgár távirati ügynökség a bolgár kormány formális tiltakozását köti, mely szerint a *Bulgáriát elhagyó német csapatok a bolgár hadsereg készleteit és anyagát erőszakosan tulajdonították el*, a Vörös Kereszt felszereléseit magukkal vitték és sebesült bolgár katonákat arra kényszerítették, hogy ruházatukat és csizmájukat vessék le és így félig mesztelelenül hagyták őket az uton. A tiltakozás tartalmára válaszolni felesleges.

Bécs. A parlamenti férfiak kihallgatásával kapcsolatban híre járt, hogy Tusar képviselő előtt öfelsége úgy nyilatkozott, hogy *tudomása szerint a tótok nem hívánják a csehekkel való egyesülést*, mire Tusar kijelentette, hogy az ő információja szerint *másként áll a dolog*. Levitzky és Petruszovic ukrán képviselők kijelentették, hogy az osztrák ukránok kívánsága az, hogy Keletgaliciát, Bukovinát és Magyarországot *ukrán lakta vidékét külön ukrán államban egyesítsék*. A kihallgatások fél négykor értek véget és délután négykor már minisztertanács ült egybe, melyen mint hírlik, a mai audienciák eredményeképpen elhatározták a Hussarek kormány teljes lemondását.

Miniszteri bünlajstrom.

Bratianu lakásán tartóztatták le Constantinescut

A Bratianu-kormány első hörtönbe vett minisztere, Constantinescu Sándor volt bel- és földmivélsügyi miniszter letartóztatása ügyében a vizsgáló bizottság a következő javaslatot terjesztette a parlament elé:

— Arra való tekintettel, hogy Constantinescu Sándor volt bel- és földmivélsügyi miniszter

1. hivatalos hatalmával visszaélt akkor, amikor mint miniszter vámtanentesen hozatott be az országba többféle vámköteles anyagot, oly ürüggyel, hogy azok országos érdekű célokra fognak felhasználtatni s ezeket azután a saját céljaira használta fel;

2. hivatalos hatalmával fogva saját céljaira vette igénybe az államnak több raktárát, azok személyzetét és szekereit;

3. hogy a földmivélsügyi miniszterium szférájában ingyen foglalkoztatta fivérének, Constantinescu Miklós tábornoknak a suceavai kerületben levő birtokán;

4. hogy az 1916. őszén fontos és nélkülözhetetlen katonai célokra szánt vonatokat a maga és családja, valamint vagyona megmentésére és elszállítására használta fel;

5. hogy 1916. októberében egy bukaresti német szállítási vállalatnál 40.000 leit vett fel jogtalanul, melynek visszafizetésére kötelezte a bukaresti német katonai törvényszék 1918. július havában;

6. hogy a birtokán alkalmazott személyzet számára 2 vaggon élelmiszert rendelt az

állami raktárakból, anélkül, hogy azokért valamit fizetett volna;

7. hogy hivatalos hatalmával fogva presszionálta a bacadi prefektust, hogy hűnylon szemet az előtt, hogy a közlekedés céljaira lefoglalt termését a maximális árnál jóval drágábban az oroszoknak adta el az éhező román hadsereg rovására.

8. hogy amikor bizonyos cikkek kiszállítására másoknak nem adott engedélyt, akkor ugyanezen árukra sógorának, Filotti Nestornak több ízben is engedélyt adott.

Mindezekért a vizsgáló-bizottság büntetésnek találta Constantinescu Sándort, ennél fogva arra kérte a parlamentet, hogy rendelje el azonnali letartóztatását. Megjegyzi még a bizottság, hogy Constantinescu a vizsgálat folyamán hozzá intézett kérdések mindegyikére megtagadta a válaszolást.

A kamara 85 szavazattal egyhangúlag elrendelte Constantinescunak a letartóztatását, a mi október 2-án délután 5 órakor *Bratianu lakásán meg is történt.*

A MOZI.

* „Az ördög” — film. (Az Apolló színház irodalmi filmje.) Az aradi mozisínházak kétségtelenül nívós műsorain egymást követik legjobb nevű íróink szindarabjai. Különösen Molnár Ferenc szellemes írásait dolgozzák át előszeretettel filmre a magyar filmvállalatok. Molnár Ferenc legsikerültebb szindarabját: Az ördögöt, amely a világ minden nagyobb színpadát bejárta, hétfőn és kedden mutatja be filmen az Apolló-színház. A bemutatóra kerülő filmről esedéket beszélnek.

* Nordisk-dráma vasárnap az Apollóban. Az Apolló-színház vasárnap mutatja be utoljára „A jóslat című grandiózus Nordisk-drámáját. Mia May-val a főszerepben. Ez a gyönyörű film a híres norvég filmgyár egyik legnívósabb alkotása, amely az eddigi előadásokon is mély hatást váltott ki a közönségből.

* Gombaszögi Frida és Rátkai az Urániában. („A testőr” — vasárnap.) Akik pénteken és szombaton végignézték az Urániában Molnár Ferenc vigjátékát: A testőr-nek pompásan sikerült filmjét, azok rendkívül kellemesen szórakoztak. Molnár Ferenc szellemes meseszövéseinek, az igazán művészi gazdagsággal rendezett filmen olyan kiváló életrekelői akadtak, mint Gombaszögi Frida, Rátkai Márton és Antalffy Sándor. A publikum csak hálás lehet az Uránia-színház agilis direktőrijának, hogy a nagyszerű filmet vasárnapra is műsoron tartja. Hétfőn új műsor.

VIDÉKI PROBLÉMÁK.

Hátszeg elzárása Dévától.

Egész Hátszeg vidékét károsan érinti a magyar államvasutak igazgatóságának a hátszeg-karáschési vonalon életbeléptetett új menetrendje, mely figyelmen kívül hagyja a nagy vidék sok fontos érdekét. Az új menetrend olyan helyzetet teremtett ugyanis, melyben Hátszeg vidék mesterséges módon el van szigetelve a vármegye központjától. Egyetlen egyszer kap összeköttetést Déva felé s azt is úgy, hogy ha valaki reggel fél 7 órakor elindul például Hátszegről, 5 kilométernyi ut után eljut Órváraljára, ahol négy órával kell vesztegelnie, mert csak akkor mehet tovább Piskire, ahol csaknem két órai várakozás teszi újabb próbára türelmét. Innen azután ha minden jól megy, délután fél 3 órakor Déván lehet. Tehát 43 kilométeres utat 8 óra alatt tesz meg ugyanannak a megvénnek a területén a vonal, mikor sem katonai érdek, sem forgalmi, sem vasutpolitikai, sem gazdasági ok nem szól a furcsaság mellett. Ellenkezőleg. Tegyük fel, hogy az embernek a dévai törvényszéken kell megjelenie a reggel folyamán. Hátszegről megelőző nap reggeli fél hét óráján kell elindulnia s így a legrövidebb teendő elvégzésére is teljes két napot kell feláldoznia, ami az idővesztésén kívül rendkívül költséggel is jár.

De a menetrendváltatás visszahat természetesen Hátszeg vidéknek Budapest és Kolozsvár felé irányuló összeköttetésére is, melyet ugyancsak hátrányossá tesz.

A helyzeten legalább részben könnyen lehetne segíteni. Órváraljáról ugyanis iskolavonat közlekedik Hátszegig. Ennek mozdonya egész nap befutva áll az órváraljai állomáson. Minden különösebb nehézség nélkül meglehetne tehát a vasut, hogy ezt a mozdonyt az iskolavonat beszállítása után Hátszegtől folszalasztaná Várhelyig s onnan a 11 órai Piski felé induló vonat-hoz csatlakoztatná a hátszeg-karáschési vonatot, miáltal — ha gyökeresebb változtatást nem is lehet a menetrenden tenni — legalább attól a 4 órai keserves időrablástól kímélné meg a közönséget, ami az órváraljai állomáson vár rá.

Hunyadvármegye közigazgatási bizottsága a kereskedelmi miniszterhez és az államvasutak igazgatóságához fordult orvoslásért. Az utóbbi egyszerűen azt válaszolta, hogy a menetrend módosítást nem találta teljesíthetőnek. A miniszter kissé részletesebben ugyanezt mondta, sőt örömmel állapította meg, hogy Hátszegnek Petrozsény felé új kedvező csatlakozása létesült, mintha bizony a hátszegvidékiek érdekei nem a megye központja felé gravitálnának. A Déva-összeköt

tetere pedig azt mondja, hogy csupán kényelmi szempontokat szolgál.

Ezen leiraton is megérzik, hogy irodában készült. Ha az előadója csak kétszer próbálta volna ki saját magán a hátszeg-dévai összeköttetés minden bizomnyal másként szólott volna.

A tarthatatlan helyzet orvoslását nem kényelmi szempontból, hanem egy nagy vidék figyelmen kívül hagyott érdekei követelik.

A vármegye közigazgatási bizottsága nem nyugodott bele a miniszter határozatába s legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a sérelmes menetre megváltoztatására erélyes akciót indít.

Mesznicsek ellen

Sikkasztás miatt tett feljelentést a főhercegi udvar.

(Az ál-Marintsuk Frigyes főherceg udvarát is megkárosította. — Háromszázezer koronáért nem tud elszámolni. — Nem szállított élelmiszert az udvarnak.)

(Budapesti munkatársunktól.) Wölfl Sándor határrendőrkapitány és Mogán István dr. temesvári százados-ügyész tudvalévően Bécsben és Pozsonyban végezték nyomozást a leplezett Mesznicsek István ügyében. Ez a nyomozás mindenképp azzal az eredménnyel járt, hogy a főhercegi udvar jogtanácsosa, Samarjay dr. pozsonyi ügyvéd sikkasztás bűn tette címén feljelentést tett Mesznicsek István ellen. E feljelentés szerint az ál-Marintsuk a főhercegi udvart is becsapta és háromszázezer koronával megkárosította. Ekkora összegről nem tud elszámolni. Ezt a pénzt azért kapta, hogy érte élelmiszereket vásároljon. Marintsuk ur azonban a főhercegi udvar részére nem vásárolt élelmiszereket, hanem a pénzt egyszerűen elköltötte.

A vizsgálat megállapította azt is, hogy a főhercegi udvar nem adott meghatalmazást Mesznicseknek arra, hogy az udvar nevében az Országos Közélelmézési Hivataltól szállítási igazolványokat kérjen. Mesznicsek azonban Marintsuk József névre tényleg több ízben kért szállítást engedélyt, de az Országos Közélelmézési Hivatal ezeket az igazolványokat a rendezési osztály véleménye alapján — ennek az osztálynak Temple Rezső temesvári kormánybiztos a vezetője — egyetlen egyszer sem adta ki. Viszont pedig azokkal az igazolványokkal, amelyeket az udvar részére kiállítottak, nem Mesznicsek szállított.

Beigazolást nyert az, hogy a szélhámos csak igen kis mennyiségű élelmiszert szállított a főhercegi udvar részére, azt a nagymennyiségű élelmiszert, amelyet tényleg kicsempészett az országból, máshová szállította el. A vizsgálat most kutatja, hogy hova. Annyi már megállapítható, hogy jelentős mennyiségű élelmiszert csempészett ki Mesznicsek Poroszországba, a porosz hadügyminiszterium részére.

A határrendőrkapitány és a katonai ügyész megállapították, hogy a szélhámosnak a főhercegi udvarnál cinkostársa nem volt, visszaéléseiről itt nem tudtak és mindössze Molnár századost terheli a felelősség azért, hogy az udvar a katonaszökevényekkel összeköttetésbe lépett.

A főhercegi udvar kára részben megtérül. Bünyügyi zárlat alá helyezték ugyanis Mesznicsek temesvári házát, amelyet időközben a család a feleségére, majd egy Krepl nevű hentes segédre iratott át. Kézenfekvő azonban, hogy ez az átírás csak formai okokból történt, azért, hogy a házat a bünyügyi foglalás alól mentesít-

sék. A ház százötvenezer koronát ér és ötvenezer korona teher van rajta. Lefoglalták Mesznicsek két autóját is és a foglalásnál megállapították, hogy az autók az ál-Marintsuk magán tulajdonát képezik és azokra a császári koronát ő maga tette fel. Az egyéb lefoglalt értékekkel együtt azt remélik, hogy a főhercegi udvar háromszázezer korona kárának a fele megtérül.

Csindadratta! . . .

(Kronika.)

Pereg a dob: csindadratta — bum!

— Ide, — ide tisztelt publikum,

Nagy vásár van most mindlunk

Minden jót csak mi kínálunk,

Nem kérdezzük: — mi az elve?

El lesz nálunk mind könyvelve . . .

Csindadratta — bum!

Ide, — ide tisztelt publikum!

Cirkusz-ajtó most kitarul:

— A vezérünk — jöböt árul,

Az entente elhatározta,

Hogy országunk szét nem osztja:

Ezt az elvet mi nem osztjuk,

Mert mi bizony széjjel osztjuk:

Aki nálunk nemzetiség

Mondasson az öröm-miséit,

Övé lesz itt amit akar,

Félre most az utból — magyar!

Jól lakhattál ezer évig,

Adjál helyet most már — nekik!

Csindadratta — bum!

Ide, — ide tisztelt publikum!

Itt vannak a tótok, szerbök,

A románok mind itt lesznek,

Elmaradni innen kár is,

A mi nevünk — radikális!

Radikális demokrata:

Miránk várt a magyar hazá

S csindlunk itt olyan csodák,

— Megsiratják az unokák —

Vaskarikát — fából levőt:

Magyar nélkül — magyar jöböt!

Gyűlnék már a demokráta,

Radikális békeatyák:

— Uj eszméktől vemhes, ottos

A legtöbbje — milliomos.

Földbirtokos, kereskedő,

Egy sincs szegény sorban levő:

Románokkal ölelkeznek,

Tíz év múlva azok lesznek,

Addig, mint a megbódultak:

Temetik a magyar multat!

LEGUJABB HIREK.

Károlyi támadásra készül Burián ellen.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A delegációk Bécsben kedden kezdik meg üléseiket. Károlyi napirend előtt felszólal és hevesen meg támadja Buriánt és a többi tényezőket, mert a békére alkalmatlan pillanatot elmulasztották. A külügyi albizottság ülése csak korlátozott ideig tarthat, mert a magyar képviselőház elnökségének kérésére báró Szerényi József úgy intézkedett, hogy Bécsből kedden este fél 8-kor külön gyorsvonat induljon, amely a képviselőket és ujságírókat Budapestre hozza, hogy részt vehessenek a ház sardai ülésén.

— A béketárgyalások előjelei. Bernből jelentik: Október tizedikére a monarchia elnyomott nemzetei Párisba kongresszust hívtak össze. A francia kormány kívánságára a kongresszust bizonytalan időre elhalasztották. Azt hiszik, hogy az az intézkedés Amerika befolyására történt.

— Baselből jelentik: Az entente haditanácsa, amely tegnap és ma részletesen foglalkozott Wilson 14 pontjával, üléseit keddre balasztotta.

— Olaszország békét akar. Hamburgból jelentik: Az olasz lapok jelentése szerint Rómában, Milánóban és más nagyobb városban Wilson válasza óriási benyomást keltett, különösen a munkások körében. Számos gyárban megszűnt a munka és békétüntetéseket rendeztek. — Baselből jelentik: A Corriere de la Sera jelenti, hogy az általános politikai helyzet kedvező a béke tárgyalásokra. Olaszország hajlandó szövetségeseivel együtt a békéről tárgyalni.

KÖZGAZDASÁG.

— Birtokcsere. Marján Aladár és neje eladták a Péter-utca 7. sz. és Virág-utca 20. sz. házukat 27.000 koronáért Botta Máriának. — Szomorú János és neje eladták a Virág-utca 18. sz. házat 10.000 koronáért Zsiga István és nejének. — Buftca Veturia eladta a Péter-utca 2—c) sz. házat 40.000 koronáért Braun Rudolinának. — Horváth József és neje eladták a Dugonics-utca 5. sz. házat 22.000 koronáért Vörös Imre és nejének. — Gábor Armand eladta a Gyár-utca 7. sz. házat 120.000 koronáért Kalász János és nejének. — Rajos Mihály és neje eladták az aradi 8460. sz. tjkvben felvett ingatlant 14.000 koronáért Szabó Ferenc és nejének. — Krecz Pál, Krecz János és Olár Jusztinné eladták a Varjassy Lajos-utca 1. és Kossuth-utca 35., 36. sz. házból az őket megillető részt 63.000 koronáért Posch Alajos és nejének. — Herstein Lszó eladta a Boros Béni-tér 3. sz. házat és a Dobó-utcai telket 570.000 koronáért az Alföld—Erdélyi Kereskedelmi R. T.-nak. — Szida Lázár és neje eladták az Illés-utca 75. sz. házat 75.000 koronáért Hérl Péternek. — Dávid Vilmos és neje eladták az Erdélyi-ut 10. sz. házat 150.000 koronáért Baumann Ignácnának.

— Munkára ajánlkozó rokkantak. Az Országos Hadigondozó Hivatal aradi hadirokkant munkaközvetítőjénél a következő munkáalkalmakra ajánlkoznak rokkantak: gazdasági, erdészi, ispáni, irnoki, béresgazdai, gazd. felügyelői, mezőri, erdőri, majorosi, vadóri, gépész, postaszolgái, posta-kézbesítői, hivatalszolgái, kapusi, éjeliéri, munkavezetői, kertészi, raktárnoki, hivatalnoki, kulcsári, mészárosi, szijgyártói, gépapolói, géplakatosi, gátóri, utmesterei állásra. A munkaadók figyelméért azzal a megiegyzéssel hívjuk fel a munkaközvetítő hivatal működésére, hogy hazafiúi kötelesség a háboruban rokkantá vált hőseink alkalmazása. A hivatal helyisége Aradon a fa- és fémpipari iskolában van (telefon 652.), ahol az érdeklődők közelebbi felvilágosítást nyerhetnek.

— Ingyenes munkaközvetítés. A hatóság munkaközvetítő intézet (Arad, Szent István-utca 2.) heti kimutatása szerint foglalkozást kaphat kovács, szerszámalkatos, fűtő, villanyszerelő, orássegéd, kőfaragó, gépmunkás, tüzfűtő, asztalos, kádár, kerékgyártó, kelmerestő, szabó, nőmunkások nőruha varráshoz, cipész, borbély, nőmunkások a papírdoboz gyárba, molnár, sütő, mézszáros, munkavezető vasbetonépítéshez, kőműves, ácscserepes, szobafestő, kéményseprő, Irodai alkalmazott nő és férfi, elárusító, bolti szolga, kiűtőfiu és postai kézbesítő. Tanoncok felvétetnek bádigos, géplakatos, asztalos, kerékgyártó, borbély, szijgyártó, cipész, borbély, könyvkötő, pák, szobafestő és kéményseprő ipari szakmákban. Igen sok helyen teljes ellátást kap a tanuló ruházattal. Foglalkozást keresnek gépész, női és férfi irodai alkalmazottak, kereskedősegéd és néhány tanonc géplakatos szakmára. Érdeklődőknek szívesen szolgál felvilágosítással az intézet vezetősége. — Telefon szám 11—19.

TANÜGY.

(—) Magántanulók, kik decemberben ösztönöznek az aradi áll. segélyezett községi polgári leányiskolában vizsgálatot tenni, kérvényeiket november hó 1-ig terjeszthetik csak be, mert a később érkezőket nem veszi figyelembe az igazgatóság.

ÚJ KÖNYVEK.

* Krudy Gyula írt a Színházi Életbe érdekes cikket saját darabjáról. A szép kiállítású számból kiemeljük Ruttkay György cikkét a Békéről és Bus Fekete László írását a Matuskáról. Képen és írásban beszámol a szám az Ivánfi-bankettéről és Fedák-interjúhoz a Majd a Vicáról. Kozma Nándor új rovata a Kedves Drusza, Gábor Andor alteregóját mutatja be. A Színházi Élet 6000 koronás pályázatának: Ki lenne a legszebb moziszinész? első aspiránsait is bemutatja a szám, amelynek ára K. 1.20. Előfizetési díj egy negyed évre K. 12.50. Kiadóhivatal Erzsébet-körút 29.

* Jean Richepin: Derék emberek. (Fordította Csetényi Erzs. Teván-kiadás.) Az újabb francia irodalom kiemelkedő ékessége Richepin neve. Valóban hézagpótló vállalkozása a Teván-kiadóvállalatnak az, hogy Richepin egyik legjobb regényét, a „Derék emberek“-et (Brave Gents) megjelentette. Richepin e regényében a párisi bohémvilág tavaszos, friss levegője csapja meg arcunkat. Csupa derék és jó emberek a regény alakjai, akik egymásért mindeniket képesek feláldozni. A vaskos és szépen kiállított kötet ára 8.— korona.

* A NYUGAT folyóirat október 1-i száma

a következő tartalommal jelent meg: Gellért Oszkár: Meinér Ferenc új regénye. Dóczy Jenő: Irodalmunk és a nemzeti szempontú kritika. (II.) Raab Andor: A cionizmus a világháborúban. Ferenczy Sándor: A mechanika lelki fejlődéstörténete. Laczkó Géza: Daisy. (Novella.) Boross László: Marx. Tóth Árpád: Havas Gyula. Havas Gyula: Nem ezt akartam. (Vers.) A politika mögül: Fenyő Miksa: Békefeletételeink. Ady Endre: Az utolsó hájók. — Két kuruc beszélget. (Versek.) Figyelő. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Vilmos császár-ut 51. szám. Előfizetési ára: egy évre 36 K., félévre 18 K., egyes szám ára 2 K. 40 fill. Mutatványszámot kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal.

Aradi Nemzeti Színház.

1918. okt. 13-án:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárakkal:

A vasgyáros.

Színmű.

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal:

A Piros bugyellárás.

Népszínmű.

Apolló-színház.

1918. okt. 13-án:

Jóslat.

Színmű 4 felvonásban.

Uránia-színház.

1918. okt. 13-án:

Testőr.

Színmű 4 felvonásban.

A szerkesztőségért felel

STAUBER JOZSEF.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget

Minden külön értesítés helyett!

Braun György és neje született Koku Ida, valamint gyermekeik László és Manó mélyes fájdalommal és megtört, szomorú szívvel jelentik, drága fiuk, illetve szeretett testvérük

PÁI

f. hó 12-én reggel 8 órakor viruló életének 12-ik évében hirtelen történt gyászos elhunytát.

Imádott kisi halottunk hült tetemeit f. hó 13-án délután 4 órakor fogjuk Vargassy József-utca 34. sz. házból a helybsli izr. sírkertben örök nyugalomra helyezni.

Emlékező mindig élni fog közöttünk!

Alulírottak úgy a maguk mint számos rokonok nevében is fájdalommal megtört szívvel tudatják, hogy forrón szeretett gyermek, testvér és rokon

Sterner Frida

folyó év okt. hó 10-én d. u. 2 órakor fiatal életének 14-ik évében rövid szenvedés után, egy nappal előbb elhunyt édes anyját követve jobbléte szenderült. A drága halott hült tetemeit október 11-én délelőtt 11 órakor temették el a székudvari izr. sírkertbe.

Aldás és béke lengjen a drága halott perai felett Székudvar, 1918. október 12-én.

Sterner Andor apa, Sterner Dezső, Sterner Margit testvérei, Spitz Simonné, Rámer Selam onné, Bachruch Jozefa, Friedmann Pálné nagynénjei, Donhof Ödön, Sterner Lipót, Bachruch Bernát, Friedmann Pál nagybátyjai.

10 waggon takarmány tők eladó.

Rövebbet Kalmár Mihály, Csermő. 7432

Jogi alapiszámokra, szigorlatokra, Alkalmasságvizsgálati államvizsgára és Tanári pedagógiai vizsgára
Iskolákkal együtt elhelyezkedni vidékeket is. Jogi-
szakácsokszó. Szentesi szeminárium, Budapest.
IV., Váci-utca 51. 7160

Eladómalom

modernül felszerelt 4 járatú, motor- vagy gőzhajtással, megfelelő lakás és melléképületekkel, Arad-Hegyalján. Malom előtt avillamos megálló, Hegyalja kitérő.

Bővebbet a kiadóban. 7408

Viszketeg

és mindennemű bőrbaj, úgy mint: rüh, sömör, fekély, sebek és daganat gyógyítására a legbiztosabb és legjobb házi szer a

Boróka kenőcs.

Nem piszkít és szagtalan. Ma már minden házban nélkülözhetetlen. Kis tégely 3 K. Nagy tégely 5 K. Családi tégely 5 K. Hozzávaló Boróka szappan 5 K. Észni Gerő Sándor gyógyszerész.
Aradon kapható: Földes Kelemen, Szondi János gyógyszerárban 69
Hannu Nostor drogueriájában. 6671

Minden szőlőbirtokos mielőtt

szőlőkötöző spárgáját a jövő idényre beszerezné, saját érdekében kérjen ajánlatot 7418

Leitner Ferenc
cégtől Jászberény.

Dr. KAJDAGSY

gyógyít mindenféle kóralkotást, idegbetegséget, valamint női bajokat. Bevitel: „Erlach 698.” módosított legújabb szerével. — Vérvizsgálat Wassermann tanár módszerével. — Nőknek külön bejárat. — Levélbeli kérdésekre válaszol. Szakszerű könyvet megküldi bérmentve 2 kor. (bőlyeg is lehet) előzetes bejelentés ellenében. 101
BUDAPEST, VIII., József-körút 2/a. szám.

Eladó

4 db. angol tenyészkecske, 18 db. angol választott malac és 5000 kéve kukorica szár.

Megtekinthető: 7410

Kardos Jenőnél, Csermőn.

12 lóerejű Hecker-féle félstabil gőzgép eladó.

Megtekinthető:

Ozeller és Szathmáry
asztalosárnyárában, Pöltenberg Ernő-u. 9. sz. a.

Ugyanott egy házépítés vagy kertészet céljaira igen alkalmas 8712 □-mteres telek épületekkel szintén eladó. 7365

Tüzipá

elsőrendű és olcsóbb minőségben ölszámra és fűrészelve kapható

Aufricht Miksa

fakereskedésében: 7258

Arad, Kossuth-utca végén.

Bőrfűrészelés fátelpe-
men. — Telefon 69.

Felter Teréz

kozmetikai intézete
Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Hajszálak végleges eltávolítása. Vörös orr s kézkezelés, arcbőrhámlasztás. Hajmosás, oncolálás, hajfestés Hanna festővel, maniódr. Szerek széküldése vidékre is. 31

Káposztát, tüzipát

waggontételekben 7391

vestek.

Bor vételére

megbízásokat elfogadok.

Szeifer János

bizományos, Ujszentanna.

A világítási rendelet

határozatait a fényhatás csökkenése nélkül csakis

TUNGSRAM

félwattos lámpákkal lehet betartani. 7157

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztású

Tungsramlámpákat.

Legkiválóbb orvosok véleménye szerint

ANACOT PASTILLA

a legkitűnőbb óvszer spanyol nátha és torokfájás ellen, a makacs köhögést gyorsan megszünteti. 1 tekercs 2 korona. Kapható:

Hánzu Nestor drogeria és Utaszer üzletében Aradon
Binerita-palota. :: Telefon 455. szám.

Apró hirdetések.

Ingtalan.

VARJASSY LAJOS-U. 120. jókarban lévő ház kedvező árban eladó. 7400

ELADÓ sarokház jömeneteli üzlettel, hatósági árusítással és koresma-és trafikengedéllyel, 3 szoba, könyvtár és mellékhelyiségek azonnal átvehető. Ugyanott bérbáz is eladó. Cim a kiadóhivatalban. 7389

MAGÁNHÁZ Purgly-utca 127. nagy kerttel, eladó. 7407

30 HOLD FÖLD, 2/3-ad szántó, 1/3-ad feltörhető kaszáló Aradtól 11 kilométerre, eladó. Cim kiadóban. 7370

FACZÁN-U. 8. számú ház eladó. Bővebbet Magyar-u. 19. 7426

EGY négyszobás magánház a belvárosban eladó. Cim a kiadóban. 7425

SEPRŐSÖN 300 magyar hold föld, gazdasági épületekkel, rajta 4 hold akáca erdővel és 1 hold termő szőlővel eladó. Ugyanoköz kizárva. Bővebbet Ormos Titusnál, Torna. 7433

ADOMENTES ház, két modern két szobás lakással eladó. Cim a kiadóban. 7440

RAKÓZI-U. 5. számú emeletes bérbáz eladó. Bővebbet Dr. Suciu János hadnagy, Csernovits Péter-utca 24., I. emelet. 7360

MAGÁNHÁZ Aradon, új, adómentes, marosmenti egészséges helyen, három szoba, fürdőszoba, üvegezett folyosó, két konyha, kert, villany, gáz, vízvezeték, legmodernebb berendezéssel, azonnal eladó, egy hónap múlva teljesen elfoglalható. Tudakozódhatni Zsigmondháza 90. számnál. 7362

ZSIGMONDHÁZAN, közvetlen Arad mellett, azonnal beköltözhető 4 szobás új adómentes magánház, kerttel, eladó. Bővebbet Zsigmondháza, Marospart 90. szám. 7363

FABIÁN GABOR-UTCA 4-5. számú ház eladó. Értekezni ugyanott. 5804

EGY SZEP modern földszintes ház, két 3 szobás lakással, két pincelakással, kerttel, eladó. Bővebbet Csernovits Péter-u. 19. 7380

KÉT EMELETES modern adómentes és egy magánház azonnal elfoglalható 2-3 szobás lakással, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5542

ELADÓ FÖLD ES HÁZ 4 szobás lakással, mellékhelyiségekkel, 10000 m. kerttel, 250 faj gyümölcsfával beültetve, vízvezeték berendezéssel Mikulákán, a villamos mentén Bővebb felvilágosítás Panzár Sándorné virágüzletében, Weitzer János-utca. 7184

WESSELENYI-UTCA 15. számú emeletes adómentes ház eladó. 7188

ELADÓ SZŐLŐBIRTOK, 7 katasztrális hold, teljes felszereléssel, lakóház, üveg verandával és berendezéssel együtt, eladó. Érdeklődőknek felvilágosítást ad László B. Jenő Arad, Postafiók 128. 7305

ELADÓ az Erzsébet-köruton emeletes ház, kedvező feltételekkel. Felvilágosítást nyújt Telefon 1086. 7348

LAHNER GYÖRGY-utca 2. számú ház eladó. Bővebbet Tenczlingerhez, városház. 7354

Üzletek.

BRÁDON a Hungária szálloda, ital-mérési joggal, csapszékkel, vendégszobákkal, teljesen felszerelve, azonnal eladó. Serbán Lujza, Brád. 7303

CZLETHELYISÉG a vasút közelében keresetlik. Ugyanott egy tisztai kamargaz bluz eladó. Cim a kiadóban. 5904

Különféle.

SZARAZ PINCST, vagy üres raktárt keresünk a városháza közelében. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérünk. 7500

MAGNES GYUJTÓK, váltakozó és egyenáramú motorok és dynamok, továbbá villanyvilágítás javítását és szerelését vállalom. Bővebbet: Erzsébet-utca 10. szám a háztulajdonosnál. 7461

APRCHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvételnek a Messenger-boy irodában, Klein I. hirdetési és hírlapirodájában, Zrínyi-u. és Mandl Boros Beni-tér 15. sz. alatti papírüzletében.

Olcsó pénzbeszámítást és ingatlan adás-vételt közvetít

IRITZ közvetítő irodája 7402
Arad, Teleky-u. 19. sz.

Eredeti angol

szövegetek

felöltők és öltönyekre, egy tételben vagy külön-külön eladók. Megtekinthető Florián-utca 35. sz., délelőtt 9-től, d. u. 2-4-ig Sándornál. 6274

Megérkeztek

a legújabb ruhásolyem és bárosnykelmek a

Muniába

Kifutó fiúk

jófizetéses

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

ÖNKÉNTES ÁRVERÉSI ÉRTESÍTÉS.

Németszentpéter határon az állomás mellett, Dávid Imre-féle birokon 1. hó 17-én, esütörtökön d. e. 10 órakor önkéntes árverésen, készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek eladásra kerül 270 juh, 40 malac és faj üszöborjúk. 7422

Matteino-féle

patkány- és egérintás

uj eljárás szerint.

Patkány- és egérintáshoz ajánlok patkány- és egérintőbacillust. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintő-szere, mindennél elhelyezhető. A patkány- és egérintőbacillus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 12 K,

1 nagy adag 3-600 patkány kiirtására 20 K.

„Matteino“ vegyészeti laboratorium

Arad, Boros Béni-tér 1. szám: Dr. Ispravnik-ház

Telefon 10-45. 341

Viszketegséget,

sömört, rüht a leggyorsabban emulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti, törvényesen védett

„Skaboforn-Kenőcs“

Nincsen szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pezsótes Dr. Flesch-féle kérjük. Próbá tégely 3.-x. nagy tégely 5.-x. Családi adag 12.-x. Kapható Aradon, Hajós Árpád gyógyszerárban, Andrássy-tér 22. Vételre a „SKABO-FORN“ vegyészre ügyeljünk 7151

Ajánlunk kötelezettség nélkül, amíg a készlet tart legolcsóbb napi árban:

Pipák
Pirol és Sidel fémtisztítók
Zsebkések
Lakatok
Irons fekete és kopir
Óngyújtó asinor
Korona és lapos kézi
Zseb és ramos tűkór
Talpvédők
Lámpaárak
Hajtűk
Szalagok
Lámpabél
Ervésczköz
Festec

Riasztópisztoly és dugó
Hegedűhúr
Szappan
Cipőkrém
Papipák
Hávelyek 7-8 beszálló
Ostorok
Bakancszi
Margit díszek
Csipkék
Csipkeszővetek
Écsetek, meszelők, kefések
Lékefe Ia. 1st 96 K
Papucsek
Leona csipke arany és ezüst

Szalmakalapok, matric és selen
darabja 6 korona
Neteszek
Levélpapírok 100-100
Paraszt pipaszár
Szekrénypapír
Papírzsák fehér sup. 4.50
Papírzsák barna sup. 4.50
Dohányzelence nickel
Dohányzelence Mache
Felvágó papír per 1 kg. 2.50
Képeslap album
Tű áru
Cigaretta töltő
Gombok

Cipőfűzők
Mosóper
Tétek
Cigaretta papír
Fényház magyar 2.50
Fényház Ferencend 3.50
Bőrszár Ia. 4.80
Kalap csomagoló
Selyempapír
Pergament papír
Száj doromb
Osternyél
Irodai papír
Kijeli mécs fadobozban
Lámpacső

1256

és az összes e szakmába vágó cikkeket.

Fleiszig és Hirschfeld norinbergi rövidárú, lámpa és papíráru nagykereskedők Arad. Telefon 1004.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.
Minden szó hirdetéséi ára 80 fillér. Vestagabb betűkkel 60 fillér.
A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
Hirdetéseket délután fél 6 óráig veszik fel.
Az apróhirdetéseket előre kell felszámolni.
A legkisebb hirdetés ára 10 szög 8 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

"VAGYNI" jellegre levél van a kiadóban, d. e. 10 óráig kérem átvenni. 7355

MELYIK JOBBMODU idősebb ur fogadna barátnőjének egy 18 éves barna uri leányt. Leveleket "Hü maradok" jellegre a kiadóba kérek. 4735

SUCHE Anschluss an alleinstehende feine deutsche Dame zwecks geselligen Verkehrs. Antrüge erbeten unter "Liebe Gesellschaft" an die Expedition dieses Blattes. 7438

KATONATISZT ismeretét keresi elemlés uriaszony. Levél találkozás megjelölésével a kiadóba "Nagyon vigyázzunk" jellegre. 5904

Házasság.

HÁZASSÁG, 40 éves nőilen róm. kath. főként, ki kétféle nyugdíjogosultsággal is rendelkezik, ezuton óhajti házasságot kötni földbirtokkal, vagy egyéb hozománnyal rendelkező vallásos és nem elvált nővel. Csakis komoly és a háztartásban járatos iránnyal. Fényképpel. Kisküküllő megye, Erzsébetváros. H. E. róm. kath. főként címére. Ugyonkók kimérljenek. 7431

Alkalmazást keres.

DEUTSCHES FRAULEIN. in allen hauslichen Arbeiten tüchtig, sucht Posten zu Kindern. Anfragen an Paula Hudcsek, Déva. 7419

KISASSZONY szolid üzletbe kiszolgálónak ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalban. 7430

INTELLIGENS, 4 középiskolát végzett leány irnoknőnek, esetleg pénztárnoknői állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 7417

INTELLIGENS fiatal ember, irodai teendőknél és gépirásban jártas, mielőbbi belépésre állást keres. Cim a kiadóban. 7381

Alkalmazást nyer.

HÁZMESTERPÁR felvétetik. Perényi-utca 3. 7443

KETTŐS KÖNYVELÉSSEN, gép- és gépirásban jártas hivatalnok, helybéli gőzfűrészhöz azonnal felvétetik. Faszakmában jártasok előnyben részesülnek. Ajánlatok Korniss Testvérek céghez intézendők. 7442

AZONNALI BELÉPÉSRE keresek két kisebb gyermek mellé, jobb német vagy magyar kisasszonyt. Szántóné, Batthyány-utca 30. 7457

MINDENES FŐZŐNŐ esetleg azonnali belépésre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 7437

NEMET NYELVET is értő, gyors- és gépirásban is jártas kisasszony alkalmazást nyer. Dr. Kell Lajos ügyvéd irodájában. 7413

PERFECT GYORSIRÓ (váltó) keresünk esti szerkesztőségi munkára, magas fizetéssel. Lehet nő is. Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban. 7809

MINDENES FŐZŐNŐ keresek posztára, konyhaleány van mellé. Ertekezni Orczy-utca 6. szám alatt. 7392

ONALLÓ, megbízható minden aszszony, ki takarítást, kiszolgálást vállalja, kerestetik. Fizetés, teljes ellátás. Főzés nincs. Jelentkezni Szent László-utca 6., földszint. 7408

KÖNYVELÉS és fogalmazásban jártas szépírású irodista hölgy azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok — csakis írásban — az Aradvármegyei Gazdasági Egyesülethez küldendők. 7414

BOGNÁRMESTER keresek odvasi uradalomba. Lehet idősebb vagy rokant. Havi bér K 100, ellátás, lakás, mosás. Jelentkezni Botos Imre urad ispánnál, Odvason. 7423

EGY JÓL FŐZŐ, szorgalmas, középkorú szakácsnő jó fizetéssel felvétetik Csiky Gergely-utca 8. 7377

NEMET kisasszonyt keresek 4 éves fiugyermekhez, magyarul beszélő előnyben részesül. Berger, Erzsébet-körút 2., I. em. 7272

MINDENES FŐZŐNŐ vidékre kerestetik magános urhoz. Cim a kiadóban. 7310

NÉHÁNY PINTÉR és hordógyárban jártas munkás, nagy javadalmazással, állandó alkalmazást kaphatnak. Bővebbet Czukor Albert Arad, Andrásy-tér 3. 7309

HÁZMESTERPÁR kerestetik, kőműves vagy ács előnyben részesül. Bővebbet Weitzer János-utca 15., háttulajdonosnál. 7383

KIFUTÓ FIÚ, jó fizetés mellett nyomdánkban alkalmazást nyer.

Kiadó lakás.

MODERN utcai butorozott szoba azonnal kiadó. Dezső-utca 4c. 7393

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba, villanyvilágítással, kiadó. Varjassy Lajos-utca 84. sz. 7412

Lakást keres.

HÁROM-NÉGY szobás lakás fürdőszobával a belvárosban butorral, vagy butor nélkül jó bér mellett november hó 1-re kerestetik. Ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők. 6983

Vétel és eladás.

SZÜRKE RÓKA MUFF, BOA teljesen új és egy oval salon antik asztal eladó. Megtekinthetők d. u. 3 óráig 5 óráig. Batthyány-utca 83a., földszint balra. 6261

ELADÓ női fekete töl kabát, végig vattalinozott, közép alakra, barna angol kelméből, aj és kalapok. Megtekinthető délután 2—4-ig. Cim a kiadóban. 7460

ALIG HASZNÁLT ebédli berendezés eladó. Kiss Ernő-utca 4a. 7459

TELJESEN új sötét barna boa eladó. Cim a kiadóban. 7439

KÉT IRATSZÉKRENY, diktafon, jég-székény és jogi könyvek, egyéb apróság eladó. Ferdinánd-utca 8. sz. 7441

ERŐS CIPŐFÜZŐ párja 120 koronáért kapható a Messenger Boy vállalatnál, Deák Ferenc-utca. 6804

ELADÓ egy kékerekű kizikocsi és vizmentes sátorponyva. Cim a kiadóban. 7395

FEKETE tisztí esküszeg, lópokróc eladó. Perényi-utca 3. sz. 7444

KÖZÉPTERMETRE finom, teljesen új télikabát eladó. Szekeres-utca 5. 7394

ELŐSZOBASZŐNYEG vagy linoleum, zsírosbödön (használt, de jókarban levő) megvételre kerestetik. Telefonszám 481. 7383

UJ BUTORHITEL! Minden hitelképes egyén beszereshet háló, ebédli- és nappali szoba berendezést. 100 korona után fizet hetenként 60 fillért, 1000 korona után fizet hetenként 6 koronát, 10000 korona után fizet hetenként 60 koronát 5 éven át tőkekamattal együtt. Garai Károly butorüzlete Arad, Asztalos Sándor-utca 5. Törv. bej. cég. Telefon 773. 7279

ELADÓ egy használt fehér róka. Megtekinthető Joanovits szücsnél. 7396

ELADÓ egy városi bunda. Megtekinthető Joanovits szücsnél. 7397

TAKARMÁNYTÖK 2 waggonnal eladó Singer Józsefnél. Csermón. 7420

HÁLÓSZOBA, SZALON, FEHÉRNE-MŰ, HAZTARTÁSI CIKKEK eladók. Cim a kiadóban. 2090

EGY UJ szalagarnitúra és egy nagy szoba-fikusz eladó. Attila-tér 3. sz. 7424

EGY nagy díófőtörzs eladó. Magyar-utca 19. 7427

FINOM fekete angol (télikabát) szövet, egy brassói férfiöltöny szövet, egy férfi felöltő és egy finom női kosztüm, nyulánk alakra, eladó. Batthyány-utca 37., udvarban, ajtó 2. 7428

AUTÓ 20 P. H. 2 üléses, tisztekes, eladó. József Kőrveceg-ut 1. sz., II. emelet. 7429

DIRECT TERMŐ, könnyen gyökerező, pótlásra kiválóan alkalmas szőlővessző kapható Ormos Titusnál. Törnova. 7434

UJ HÁLÓSZOBA világos fehérre fényezett toalettal, alkalmi vétel, eladó. Színházi épület III. emelet, Városi kávéház felett, katonai laboratóriummal szemben. 6331

KÖLTÖZKÖDÉS MIATT OLCSÓN KAPHATÓ: 1 polturos ágymatrac, 1 nagy asztal, 1 kis asztal, fekete salon asztal és két plüsch szék. Városi kávéház felett, III. em., katonai laboratóriummal szemben. 6331

GYERMEKKOCSIT, alacsony, jókarban levő keresek. Ajánlatok Nagy Sándor-utca 7., házfelügyelő. 7398

TELJESEN UJ sötétkék szövet alj és fehér himzett bluz eladó házfelügyelő miatt. Cim a kiadóban. 7405

KOCSISZÉKRENY (homokfutó), 4 kerek, teljesen új, ajtók 1—2 szárnyu, tüzhely alkatrészek eladók. Varjassy Lajos-utca 120. 7399

6 MÉTER fekete-fehér kis kockás széles selyemruha eladó. Forray-utca 6. szám. 7401

EGY hermelin garnitúra és egy női bunda eladó Rákóczi-utca II. sz., ajtó 5. 7403

ELADÓ egy fekete vattalinozott gallér és kabát szőrmevel vagy szőrme nélkül, sötétkék öszi kosztüm és sötétzöld szövetruha. Cim a kiadóhivatalban. 7404

176 DARAB 3 hónapos mangolica fajmalac és 20 darab 1 éves magolica tenyészkán eladó. Holländer Testvérek csermői gazdasága. 7411

ELADÓ teljesen új fekete boa és muff. Munkácsy Mihály-utca 8. 7408

PENYŐ, DISZ- és gyümölcsfa csemeték megrendelhetők Ortutay Lajosnál, Arad. 7415

ELADÓ: bécsikék fajnyulak és egy kanári madár. Szent László-utca 1. szám. 7399

BORPÁRLAT kisebb és nagyobb mennyiségben kapható Färber Lajos cégnél, Arad. 6677

KÉKKÖVET ausgit ajánl Färber Lajos Arad. 6918

ELADÓ új hordók 1 Hl.-től feljebb. Cim Probászka János Makó, Aradi-utca 7218

EGY SZMOKKING ÖLTÖNY és egy férfi télikabát eladó. Török Ignác-utca 3. szám. 7346

UJ HORDÓK 100—400 literig kapható Hartmann János kádárnál, Ujaradon. 7361

ELADÓ MONDORLAKON egy Hoffher és Schrantz gyártnányu alig használt szőna és szalma kuzlázó elevátor és egy országos rendszerű 16 kaptárral felszerelt méhes. Előljáróság. 7369

EGY TELJESEN jókarban levő kevéssé használt fürdőkád és egy ülőkád eladó. Cim a kiadóban. 7378

ELADÓ vadonat új rövid mahagoni zongora, valamint egy világos barna előszobai fal tükörrel. Cim a kiadóban. 7376

TÉLIKABÁT fekete szőrmeből, 2—3 éves gyermeknek, fekete bársony sapka és muffal együtt 200 koronáért eladó. Karolina-utca 10., földszint 2. 7373

EGY HASZNÁLT eke kerestetik megvételre. Munkácsy Mihály-utca 8., ajtó 12. sz. 6964

HASZNÁLT OLÍOM megvételre kerestetik Bővebbet a kiadóban. 2100

SERLEGES KUT bolgár krtészethez, cirokfejű, daráló, ekefejek gépszautáshoz, községi tűzifecskendő Kovács Soma és Társánál, Arad. 7294

MBSZARSRK BERENDEZÉS eladó. Cim a kiadóban. 7302

ELADÓ két pár parádés kettős lézerszám, francia gyepölével. Cim a kiadóban. 7335

ÓCSKA AJTÓ ABLAK eladó. Tritthaler Ferenc építészeti irodája Arad, Salacz-utca 4. sz., I. em. Telefon 963. 7337

Oktatás.

POLGÁRI és más kősniskolából kimaradt tanulókat felelősséggel alkészit: Engel, László Vilmos-utca 2. 7451

KERESK SZAKOKTATÁS. Magántanfolyam (könyvelés, gyors- és gépirás, számtan stb.) elsőrangú tanárk vezetés alatt. Dajtanál alkészitetés. Engel gyors és gépiráskész, László Vilmos-utca 2. 7445

GEBORENE FRÁNZÖSIN, diplom. Paris, London, Cambridge Universitát, 10 Jahre in London gelebt, gibt englische, französische Stunden. Anfänger und Vorgeschrittene bis zur höchsten Stufe. Beste Referenzen hieselbst. Adresse in der Administration. Zu sprechen jeden Sonntag von 10—12 Uhr vormittags. 7436

TANITÓNÓ elemi és középiskolai gyöngé- vagy magántanulók vezetését vállalja. Cim a kiadóban. 7193

ZENETANARNO hegedü- és zongora-órákat vállal. Cim a kiadóban. 7194

Apróhirdetéseket lásd a 11-ik oldalon.